

[Documents de treball 18

[L'origen i l'evolució argumentativa del secessionisme lingüístic valencià. Una anàlisi des de la transició fins a l'actualitat

Vicent Climent-Ferrando

2005

WORKING PAPERS

Mercator (www.mercator-central.org) és un programa de recerca i un servei d'informació i documentació en l'àmbit de les llengües minoritzades d'Europa, desenvolupat conjuntament per tres centres que cobreixen aspectes diferents: educació, mitjans de comunicació i drets lingüístics i legislació.

Els *Documents de Treball Mercator-Legislació* pretenen posar a disposició dels usuaris de la xarxa Mercator una sèrie de treballs de recerca en curs i d'articles de petit format dins la temàtica dels drets, legislació i política lingüística, amb un èmfasi especial en l'ús de les llengües minoritzades a les esferes de domini públic.

Edita

CIEMEN (Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i les Nacions)

Rocafort 242, bis
08029 BARCELONA
(CATALUNYA)
Tel. (+34.93) 444 38 00
Fax (+34.93) 444 38 09
mercator@ciemen.org
www.ciemen.org/mercator

Edició

Equip del Programa Mercator-Legislació:
Aureli Argemí
Alexia Bos
Bernat Pujadas
Marga Pont

Nota

La correspondència s'ha d'enviar a l'adreça del CIEMEN. Podeu fer-hi arribar, per correu -postal o electrònic- o fax, tots els documents que, segons el vostre criteri, haurien de formar part d'aquesta publicació.

El CIEMEN no fa necessàriament seves les opinions, els criteris i la terminologia exposats en les diverses col·laboracions.

ISSN 1133-3928

© Vicent Climent-Ferrando, 2005

Amb el suport de:

[L'origen i l'evolució argumentativa del secessionisme lingüístic valencià. Una anàlisi des de la transició fins a l'actualitat

Vicent Climent-Ferrando

Traductor i polítòleg

1. Introducció	3
2. Les entranyes ideològiques del secessionisme i la seva perllongació fins a l'actualitat: Una breu repassada històrica	7
2.1. Els actors del secessionisme	10
2.2. Els altres actors	16
3. L'evolució de l'argumentari secessionista. Una anàlisi	17
3.1. L'argument lingüístico-filològic. Demagògia vs. ciència	18
3.2. L'argument històric secessionista. Demagògia vs ciència II	27
3.3. L'argument identitari secessionista. Una apel·lació al populisme	34
3.4. L'argument jurídic secessionista. Legislant el secessionisme	39
4. Reflexions finals	45
Sigles	51
Bibliografia	52
Enllaços web	54

1. Introducció

El reconeixement oficial del català a Europa ha estat un dels temes més debatuts els darrers anys a casa nostra. Un debat en el qual hi han participat des de les institucions polítiques i organitzacions acadèmiques fins a la universitat i la societat civil, i que s'ha centrat en la necessitat per part de la Unió Europea d'elaborar una política lingüística no discriminatòria per al català, respectuosa amb la diversitat lingüística del continent europeu.

Malgrat aquesta mobilització per la llengua, el Tractat Constitucional Europeu (TCE) – aprovat el 18 de juny del 2004, signat el 29 d'octubre del mateix any i ratificat a l'estat espanyol en referèndum el 20 de febrer del 2005 – no inclou cap canvi substancial en la política lingüística de l'UE. A destacar hi ha l'article IV-448(2), que recull la possibilitat de traduir el Tractat constitucional al català, tot i que la traducció només és de valor simbòlic, ja que el català no serà ni llengua oficial ni llengua de Tractat de l'UE¹, condicions necessàries per tenir valor jurídic².

Tot i tenir només valor simbòlic, les autonomies de l'estat espanyol amb una llengua oficial diferent a la castellana lliuraven les corresponents traduccions del TCE al govern espanyol, qui ha estat l'encarregat de dipositar-les posteriorment a la Secretaria General del Consell Europeu. A diferència del govern balear, comunitat que feia seva la traducció de la Generalitat de Catalunya, el govern valencià presentava una traducció independent – que no diferent – de la traducció del govern català. La Generalitat Valenciana pretenia, així, presentar a Europa el valencià com a llengua autònoma i independent del català.

Tot i ser una traducció idèntica del TCE, el govern valencià refusava la unificació de la denominació de la llengua. En paraules del mateix president de la Generalitat Valenciana *“El nombre de la lengua de los valencianos*

¹ El 13 de desembre del 2004, el govern de l'estat espanyol presentava davant la Unió Europea un Memoràndum Lingüístic on proposava la semi-oficialitat del català, gallec i basc a l'UE. A l'hora de tancar aquest treball (febrer 2005), el Memoràndum encara no ha estat aprovat.

² Vegeu article IV-448 del Tractat constitucional.

*es el valenciano...Ese es un asunto innegociable e incuestionable*³. S'encenia, així, un vell litigi que romanía en estat larvat a la nostra societat: el **secessionisme valencià**, denominació que rep un grupuscle polític-social reivindicador d'una llengua valenciana independent i deslligada del diasistema català i que des dels anys de la transició ha anat creant un espai polític, social i mediàtic des d'on ha vehiculat el seu missatge. Un moviment reaccionari – conegut comunament com a *blaverisme* – basat en un anticatalanisme visceral.

La negativa del govern valencià a lliurar el text en comú amb la Generalitat de Catalunya evidencia que no ens trobem davant un litigi lingüístico-filològic sinó en un litigi polític farcit, com veurem en el present treball, d'una forta càrrega política i ideològica. Seria ingenu, per tant, tractar el conflicte secessionista des d'un vessant purament lingüístic. Quins són, per tant, els elements legitimadors del *blaverisme*? Quin és l'argumentari que fa servir i que té tant de ressò mediàtic?

Els objectius d'aquest treball són dos: d'una banda, ens proposem analitzar el conflicte tot identificant les seves arrels ideològiques, els actors i els vehicles de transmissió que els secessionistes han utilitzat per abocar les seues idees a la societat. El segon objectiu pretén analitzar els arguments utilitzats pels secessionistes i establir-ne una classificació, a fi d'observar quina ha estat la línia argumentativa emprada al llarg dels anys.

Aquesta classificació de l'argumentari secessionista ens permetrà validar o no la hipòtesi de partida del present treball: davant la poca efectivitat dels **arguments lingüístics** i **històrics** de caire secessionista – arguments fàcilment invalidables (i invalidats) per la comunitat científica per manca d'objectivitat i rigor– el moviment secessionista ha abandonat progressivament aquesta línia argumentativa per concentrar-se en un altre tipus d'argument: l'**argument identitari** – l'apel·lació a la consciència particularista i autònoma del poble valencià tot segregant-la de qualsevol vincle amb Catalunya i l'**argument jurídic**– aquell que fa referència a les disposicions legals (bàsicament la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia Valencià).

³ Roda de premsa del president de la Generalitat Valenciana feta el dia 11 de novembre del 2004. Informació apareguda al diari *Levante EMV* amb data 12 de novembre del 2004.

Segons aquesta hipòtesi de partida, serien, fonamentalment, aquests dos els pilars que sostenen l'argumentari secessionista actual. Mentre que l'argument identitari s'encarregaria de mobilitzar un sector de la població, adduint que la unitat de la llengua posa en perill la cultura i les senyes d'identitat del poble valencià –argument populista d'un gran efecte de mobilització– l'altre s'encarregaria d'institucionalitzar jurídicament el secessionisme.

La complexitat del tema i l'abundància d'informació als mitjans de comunicació ens ha dut inevitablement a fer una prioritització de continguts i a establir la metodologia de recerca següent: La part més històrica del treball –les arrels del conflicte i les seves entranyes ideològiques– ha estat documentada en diferents treballs sobre la societat, la cultura i la llengua dels valencians durant la transició democràtica. Pel que fa a la part d'anàlisi –l'evolució dels arguments secessionistes– hem dut a terme un seguiment cronològic (abril 1997- febrer 2005) de les notícies aparegudes als mitjans de comunicació següents: *Levante-EMV*, *Las Provincias*, *Diario de Valencia (des del seu naixement l'any 2000)*, *El País-Comunidad Valenciana*, *l'Avui*, i del setmanari de l'àmbit lingüístic català *El Temps*. La tesi de la doctora Maria Soledat González Felip, *La qüestió lingüística valenciana a través de la premsa. Des de l'encàrrec del dictamen al Consell Valencià de Cultura fins a la constitució de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua* ha estat clau en la compilació de documents.

A més, i amb l'objectiu de poder tenir informació de primera mà, el treball ha estat complementat amb entrevistes als europarlamentaris següents: Bernat Joan (sociolingüista i actual europarlamentari per part d'ERC) i José Manuel García-Margallo (antic membre d'UCD, jurista i actual europarlamentari per part del PP).

Com a cloenda, val a dir que l'autor és ben conscient de l'alt risc de subjectivitat que un litigi farcit d'elements polítics, ideològics i identitaris sobre la llengua pot crear. És important emfasitzar, doncs, que tots els continguts que apareixen en aquest treball han estat triats com a representatius, seguint criteris d'objectivitat i neutralitat i evitant, per tant, qualsevol implicació personal i partidària en el conflicte.

2. Les entranyes ideològiques del secessionisme i la seva perllongació fins a l'actualitat: Una breu repassada històrica

Les arrels del conflicte secessionista actual cal cercar-les en la situació política i social de les acaballes del franquisme i començaments de la transició⁴, una època que va generar una tensió político-social en la societat valenciana.

Una vegada finalitzada la dictadura, els problemes principals als quals s'havia de donar resposta eren, principalment, dos: l'establiment d'un nou règim democràtic per a l'Estat espanyol i l'adequació de l'estructura estatal a la pluralitat nacional.

Pel que fa a la situació política, el debat es centrava en quina seria l'opció d'accedir a un nou règim democràtic: l'opció rupturista – trencament amb el sistema franquista– o l'opció reformista –un procés de reforma de les institucions existents (Bodoque 2000:3-5).

A diferència de regions com Catalunya o el País Basc, amb una clara hegemonia de l'opció rupturista, la societat valenciana es va abocar a una opció rupturista més moderada: mentre que al sud i al centre del territori valencià hi havia una tendència a les opcions rupturistes, el nord veia un predomini de l'opció reformista. Aflorava, per tant, una tensió política entre els partits d'esquerra, més progressistes i amb una consciència nacionalitària valenciana més forta, i els partits més conservadors i espanyolitzants, lligats alguns d'ells a l'etapa franquista. Aquesta tensió no només sorgia a l'arena política. Amb les primeres reivindicacions obreres dels anys 70, la classe mitjana valenciana, ideologitzada sota el franquisme i gens reivindicativa, va veure tremolar els seus fonaments: d'una banda, sorgia un ampli sector de la societat amb una consciència cultural i identitària pròpia i amb una reivindicació autonomista (Pradilla 2004; 38-40) i de l'altra el món acadèmic de l'època, i la Universitat de València com a institució capdavantera, apostaven fort en la recuperació lingüística a València.

⁴ Tot i que en temps de la Segona República hi havia ja un corrent secessionista a la societat valenciana, ha estat a partir l'època de la transició que aquest conflicte ha pres més força. És per això que encetem la repassada històrica en aquesta etapa.

Malgrat aquests moviments, no hem de perdre de vista la concepció social majoritària de la llengua a València. Mentre que el valencià era socialment percebut com un residu rural i folklòric, el castellà era associat a la modernitat i l'ascens social.

El context polític-social no pot completar-se sense nomenar la tensió social derivada de la crisi econòmica de mitjans dels anys 70. de la democràcia. Tal i com apunta Pradilla (2004: 40), la crisi va incidir amb gran virulència en la societat valenciana, ja que la manca d'educació política democràtica va ser clau perquè aquesta part de la societat interpretés la crisi econòmica com a causa de la instauració.

En resum, la situació d'incertesa derivada del canvi de règim polític, la percepció social de la llengua i la crisi econòmica van fer que la dreta valenciana adoptés una estratègia de conflicte polític i social sobre la llengua dels valencians. Prenia forma, així, el *blaverisme*, grupuscle⁵ basat en una defensa de la independència de la "llengua valenciana" respecte a la llengua catalana i en l'existència d'una trama per part de Catalunya d'absorbir la llengua i de sostreure la identitat del poble valencià. Començaria un discurs en què s'acusaria l'esquerra valenciana de catalanitzadora i traïdora amb l'objectiu de deslegitimar socialment les reivindicacions identitàries i autonomistes de la part més progressista valenciana.

Seria a partir de victòria electoral de l'esquerra, el juny del 1977, que la dreta política valenciana (UCD i AP) començaria a estructurar una estratègia política anticatalanista al voltant de la llengua i la identitat dels valencians: defensa d'una llengua valenciana independent i deslligada del català, franja blava a la bandera com a element diferenciador de la bandera catalana (d'ací el nom de *blavers*) i denominació territorial de "Regne de València" com a mostra del gloriós passat de la regió.

⁵ El terme "grupuscle" ve a indicar que es tracta d'un grup reduït i altament ideologitzat. Tal i com afirma Aitana Guia Conca a *La llengua negociada* (València, Tres i Quatre, 2001): "...encara que suposadament el blaverisme es presenta com un moviment plural i socialment ampli, és en realitat un moviment molt endogàmic, controlat per poques persones i entitats". La recerca duta en aquest treball així ho confirma.

Aquest discurs de la dreta valenciana va calar fortament en la societat per diverses raons. Primerament, el conjunt d'idees que defensaven anaven carregades d'un fort contingut emocional: la llengua i la identitat dels valencians. Segonament, des de les files polítiques estatals, amb Fernando Abril Martorell al capdavant, hi havia certa preocupació pel ressorgiment de les consciències identitàries i nacionalistes a València, la qual cosa podia contribuir a donar aixopluc a les posicions anticatalanistes. Finalment, l'argumentari secessionista va comptar –i ho fa encara– amb el suport de diversos mitjans de comunicació, a destacar el diari *Las Provincias*, a través dels quals els missatges secessionistes han estat abocats a la societat.

Si a tot això afegim la manca de fortes conviccions de l'esquerra política respecte al moviment de reivindicació cultural de la societat civil valenciana tindrem el *cocktail* ideològic necessari per a la propagació del missatge secessionista.

El resultat d'aquesta instrumentalització de la llengua seria letal. El conflicte lingüístic, una vegada abocat a la societat, causaria una forta divisió entre els valencians, que a les acaballes dels anys 70 i començaments dels 80 arribaria a episodis de violència per part del sector ultradretà contra centres com ara Tres i Quatre, entitats cíviques o contra aquells que defensaven la unitat de la llengua com ara el filòleg Manuel Sanchis Guarner o l'escriptor Joan Fuster, tots dos objectes d'atemptats bomba.

A més, la major capacitat de mobilització social i de pressió per part de la dreta va fer que les reivindicacions de l'esquerra no fossin incloses a l'Estatut d'Autonomia Valencià del 1982:

- ?? Tot i que l'esquerra semblava defensar la unitat de la llengua a l'Estatut d'Autonomia, el bloqueig de la dreta faria que el document solament nomenés el *valencià*, sense explicitar la pertanyença d'aquesta varietat a la llengua catalana.
- ?? La bandera triada per a aquesta comunitat seria la defensada per la dreta: franja blava i quatre barres vermelles sobre groc i amb la corona reial, a diferència de la bandera que proposava l'esquerra, sense corona i sense franja blava.

?? Eliminació de la denominació *País Valencià*, proposada per l'esquerra, per adoptar-ne una purament descriptiva, *Comunitat Valenciana*⁶.

Podem concloure, amb tot, que malgrat el predomini electoral de l'esquerra, la capacitat de bloqueig i obstruccions de la dreta va ser superior, tot instaurant els elements necessaris tant a la societat com a l'Estatut d'Autonomia per continuar creant el discurs secessionista.

2.1. Els actors del secessionisme

Paral·lelament a aquest conflicte polític, el secessionisme s'escamparia a l'àmbit social i prendria forma amb tot un seguit d'associacions, més polítiques que culturals: pseudo-acadèmies de la llengua sense reconeixement oficial, associacions en defensa d'una llengua valenciana independent i mitjans de comunicació fortament ideologitzats. Un grup social paracultural sota el qual aniria consolidant-se el missatge *blaver*.

Fent una repassada d'aquelles organitzacions des de les quals es vehicula el missatge secessionista, hem de citar-ne una de ben paradoxal: **Lo Rat Penat**. Tot i ser actualment altaveu clau dels secessionistes, aquesta associació va néixer l'any 1878 amb l'objectiu de difondre a València el moviment de la Renaixença –moviment cultural de difusió de la llengua i la literatura catalanes de meitats del segle XIX– .

Ideològicament, Lo Rat Penat va ser aviat pres per la burgesia conservadora valenciana que, tot i impedir el sorgiment d'un projecte nacional valencià, no va negar mai la unitat del català. Fins i tot va ser l'única entitat difusora de la llengua durant la dictadura franquista, amb les classes de llengua establertes per Carles Salvador el 1951 (Strubell 1991:11). Personalitats com ara Manuel Sanchis Guarner, Enric Valor o Xavier Casp en feien part. Va ser durant la transició que l'entitat va girar vers una postura secessionista, tot

⁶ La dreta valenciana defensava el terme Regne de València, però a causa de la potencial inconstitucionalitat del terme, aquesta denominació no va prosperar.

expulsant aquells membres històrics i adoptant en el seus escrits una ortografia contranormativa.

Especial atenció mereix la figura de **Xavier Casp**, personatge clau per entendre el secessionisme valencià. Durant l'època de la postguerra, Casp va dur a terme una important tasca de promoció d'escriptors a favor de la unitat de la llengua com ara Joan Fuster o Enric Valor. Juntament amb Miquel Adlert va formar l'editorial Torres, gràcies a la qual van crear una xarxa cultural per als territoris de parla catalana. El poeta va guanyar, fins i tot, diversos premis de poesia catalana com ara la flor natural als Jocs Florals de Perpinyà (1950) i l'Englantina d'Or a Nova Iorque (1951), Jocs Florals de la llengua catalana a l'exili.

A partir de la transició, no obstant, tant Casp com Adlert van passar de ser l'avantguarda de la llengua a València a abraçar els posicionaments secessionistes, encapçalant diverses institucions secessionistes com ara **Lo Rat Penat** o **La Real Acadèmia de Cultura Valenciana (RACV)** i formant part, posteriorment, de partits polítics de marcat discurs anticatalanista com ara **Unió Valenciana (UV)**.

Per la seua part, **Miquel Adlert**, amic de Casp amb la mateixa trajectòria secessionista, va inventar fins i tot una normativa ortogràfica pròpia: les *normes de Torre*. Aquesta contranormativització ortogràfica, oposada a les normes oficials establertes el 1932, les *Normes de Castelló*, va ser condemnada unànimement per la comunitat científica. Tal i com apunta F. Martín (2000:453), davant l'onada de contranormativitzacions, diversos àmbits intel·lectuals i acadèmics escriguessin un manifest sobre la unitat de la llengua. *La Real Academia de la Lengua Española*, fins i tot, s'hi va afegir al manifest amb el document "*Informe dels Acadèmics. 1975*", des d'on aclarien quina era la posició científica d'historiadors i filòlegs:

"Los firmantes, miembros de número de las Academias Españolas de la Lengua y de la Historia, habiendo conocido la peculiar controversia [...] acerca de la lengua hablada en la mayor parte de las comarcas del País Valenciano, y a petición de personas interesadas en que demos a conocer nuestra opinión sobre este asunto, científicamente aclarado desde hace

muchos años, deseamos expresar, de acuerdo con todos los estudios de las lenguas románicas, lo siguiente: que el valenciano es una variedad dialectal del catalán, es decir, del idioma hablado en las Islas Baleares, en la Cataluña francesa y española, en una franja de Aragón, en la mayor parte del País Valenciano, en el principado de Andorra y en la ciudad sarda de Alguer [...] Es culturalmente aberrante todo intento de [...] desmembrar el País Valenciano de la comunidad idiomática y cultural catalana, por la que como escritores, intelectuales españoles, no tenemos sino respeto y admiración, dentro de la cual el País Valenciano ha tenido, y tiene, un lugar tan relevante”⁷

Aquest canvi inexplicable cap a una aferrissada orientació anticatalanista de Xavier Casp i Miquel Adlert ha estat analitzat per diversos autors⁸, els quals conclouen que el nacionalisme de dreta de Casp i Adlert no collava amb el nacionalisme d’esquerres ni amb la idea de Països Catalans de Joan Fuster, pel qual sentien gelosia. Això, lligat amb el desfasament de l’obra poètica de Casp, va fer que es sentissin desplaçats per una nova generació d’universitaris. En paraules de Burguera (1991:241) “de ser mediocritats [...] intel·lectuals van passar a ser els vocalistes de l’orquestrina blavera [...]”. Aquest conjunt de factors ideològics personals explicarien per què aquests autors comencen a negar la unitat de la llengua a partir dels anys de la transició.

Els episodis contranormatius, malgrat el pronunciament de la comunitat científica i acadèmica, esdevindrien un dels principals objectius d’associacions com la **RACV** conegut abans del 1978 com a Centre de Cultura Valenciana.

Va ser a partir de la transició que el centre va esdevenir icona secessionista: el 1978 foren canviats els estatuts amb l’objectiu de rebatejar-lo amb el nom de Real Acadèmia de Cultura Valenciana. A partir d’aquesta data, el centre, amb Xavier Casp com a degà, va llençar tot un seguit de propostes

⁷ Document escrit per 23 membres de la *Real Academia Española*, entre d’altres, Dámaso Alonso, Jesús Pabón, Alonso Zamora Vicente, Fernando Lázaro Carreter, Emilio Alarcos Lloarch, Vicente Aleixandre, ratificat per Camilo José Cela, Salvador de Madariaga, Miguel Delibes, Luis Rosales, etc.

⁸ Vegeu, Ripoll, Faust; citat a l’article sobre Xavier Casp aparegut al diari *Avui* el 12 de novembre del 2004.

ortogràfiques antinormatives i sense cap fonament filològic. Com a exemple, val a dir que des del seu rebatejament, el 1978, fins el 1982 els seus membres varen proposar fins a cinc codificacions diferents (Martin 2000:455) fins arribar a l'adopció de les **Normes del Puig**, conegudes també com les **Normes de l'Acadèmia**.

Davant aquestes aberracions filològiques, l'únic lingüista reconegut, Manuel Sanchis Guarner, abandonaria l'ens. Els secessionistes aconseguiren una altra plataforma des d'on divulgar l'anticatalanisme formada majoritàriament per "pseudo-acadèmics" vinculats al règim franquista o als sectors més durs de l'església valenciana.

El mateix any del rebatejament de la **RACV** (1978) es presentà en societat el **Grup d'Acció Valencianista (GAV)**, grupuscle de l'extrema dreta valenciana estretament vinculat a la Falange i als Carlistes que s'encarregaria de la defensa del secessionisme lingüístic més ferotge. Aquest grup va rebre el suport i el finançament, d'amagat, del partit polític dretà UCD. Des dels seus inicis, el GAV va ser l'entitat que va incidir més violentament en el conflicte. Esdevindria un batalló de xoc encarregat d'instigar atemptats contra personalitats del món de la cultura. Fou en aquest context de violència que el filòleg Manuel Sanchis Guarner, personatge fonamental en la recuperació lingüística, rebia una carta bomba el 4 de desembre de 1978.

Sorgida del GAV i del món faller naixeria el 1982 **UV**, un partit polític populista de dretes sota el lideratge de Vicente González Lizondo que farciria el seu discurs amb un anticatalanisme visceral com a únic ideari. Amb UV s'encetava una nova etapa dura del secessionisme valencià. Gràcies a les coalicions amb d'altres partits de dreta, UV aconseguia certa rellevància a l'arena política: el 1982 obtenia dos diputats a Madrid gràcies a la coalició amb Alianza Popular (AP) i, tot i que a partir dels anys 90 comença la seva davallada política, aconseguí institucionalitzar el secessionisme en arribar de la mà del PP a la Generalitat Valenciana el 1995.

A partir d'aquest any, la Generalitat Valenciana encetaria tota una bateria d'actuacions contra la unitat de la llengua i la normalització lingüística a causa de les pressions d'UV, el nou soci del govern: retirada d'ajuts a

mitjans escrits en valencià normatiu, promoció dels escrits amb normativa secessionista de la RACV, destruccions a iniciatives culturals en favor de la llengua, no acceptació de la llicenciatura catalana – títols que lliuren les universitats valencianes – com a valedora del requisit lingüístic a València⁹ o l'aprovació del *decret de mínims* que exclou del temari de llengua i literatura catalanes els autors no valencians¹⁰, per citar només alguns exemples.

És també a partir de l'entrada d'UV al govern valencià que començarien els desgavells lingüístics a les institucions i conselleries de la Generalitat Valenciana. Organismes com ara Les Corts Valencianes o les conselleries de Medi Ambient [“Conselleria de Mig Ambient”] i d'Agricultura, Pesca i Alimentació [“Agricultura, Peixca i Alimentació”] – sota el tutelatge d'UV – començarien a emprar una ortografia no oficial mentre que d'altres conselleries respectarien l'ortografia normativa de la llengua que s'emprava en l'etapa anterior: *les normes de Castelló* del 32. Tal i com apunta Ma Soledat González (2004: 22) “...la llengua de l'ensenyament no s'altera. No cal ni pensar què hauria pogut passar si aquesta conselleria [la Conselleria d'educació] haguera caigut en mans dels unionistes, com així van demanar en un primer moment”.

L'arribada al poder d'UV no duraria molt de temps. Els diversos gestos de complicitat del PP envers el secessionisme, juntament amb el seu discurs anticatalanista moderat –en contrast amb el radicalisme discursiu d'UV– ofegarien políticament el partit populista i el deixarien sense espai electoral a les eleccions autonòmiques de 1999, on el PP obtindria la majoria absoluta. UV desapareixia del panorama polític pocs anys després.

Aquest buit polític de marcat discurs anticatalanista seria aprofitat per l'etern activista de la causa secessionista, l'advocat **Juan García Sentandreu**, president de la fundació secessionista **Nou Valencianisme** per formar un nou partit polític regionalista a principis del 2004: **Coalició Valenciana (CV)**, el president de la qual és el mateix Sentandreu.

Seguint la mateixa línia d'UV, l'únic ideari constituït d'aquest partit es basa en un anticatalanisme visceral i extrem. Només cal

⁹ Decisió de l'executiu valencià amb data del 25 d'abril del 2002.

¹⁰ Decisió del Consell feta oficial el 5 de març del 2002.

analitzar els extractes següents de declaracions fetes per Sentandreu a diferents mitjans de comunicació:

“Coalición Valenciana es una respuesta de oposición social, nacida del tejido más sensible del pueblo valenciano, al proyecto de creación de la Euroregión o Países Catalanes por parte del tripartito catalán de Maragall i Carod Rovira”¹¹. “Carod-Rovira exigirá al PSOE la plena catalanización de la Comunidad Valenciana [...] debemos empezar a crear un tejido defensivo en la sociedad valenciana para que esta ofensiva de los nacionalistas excluyentes exacerbados e independentistas no nos alcance. [...] Cuando el catalanismo desata una nueva cruzada y se multiplica a la enésima potencia bajo el liderazgo de Carod-Rovira y Pascual Maragall, el valencianismo se rearma bajo el proyecto vivo de Nou Valencianisme”¹².

El vocabulari bel·ligerant d'aquestes declaracions és només una mostra de la visceralitat anticatalanista que trobem com a base fundadora del partit.

Des de la seva creació, **CV** es troba en una fase d'expansió a la Comunitat Valenciana. Amb l'objectiu de consolidar el partit i de continuar la causa secessionista, García Sentandreu ha començat una forta campanya de mobilització dels antics membres d'UV, d'agrupacions, d'associacions i de particulars. En paraules del jurista, *“Somos los legítimos herederos de aquella mítica UV que supo defender y ganar la batalla de Valencia [...] Hago una llamada individual y colectiva a todos los militantes y simpatizantes desencantados del PP y de UV para que se sumen a este proyecto ilusionante”¹³*. Aquesta campanya de remobilització secessionista ha donat recentment com a resultat la primera manifestació anticatalanista notòria convocada pel nou partit regionalista el 27 de novembre del 2004. És només la primera de les mobilitzacions d'un partit populista en plena expansió.

¹¹ Declaracions fetes al diari electrònic *Minuto Digital*, disponibles a <http://www.minutodigital.com/noticias/sentandreu.htm> (data de consulta 01/12/04).

¹² Declaracions fetes a *Diario de Valencia*, 12 d'abril del 2004.

¹³ *Ibid.*.

En la repassada dels diversos actors, no podem oblidar els altaveus mediàtics que han donat suport a la trama secessionista des del seu començament. Parlem de la complicitat incondicional de diversos mitjans de comunicació com el diari **Las Provincias**, que ha jugat un paper clau per a la difusió del missatge *blaver*, o el més recent **Diario de Valencia** (2000) i **Valencia Te Ve**, tots dos mitjans propietat de l'antiga directora de *Las Provincias*, **Maria Consuelo Reyna**, qui ha fet de l'anticatalanisme la principal línia editorial.

Aquestes plataformes mediàtiques han estat encarregades de vehicular el missatge secessionista i abocar-lo a la societat valenciana. Des de les seves pàgines, escriptors, filòlegs, historiadors i fins i tot la mateixa Universitat de València han estat demonitzats i titllats de “sectaris”¹⁴ o de “perillosos pancatalanistes”¹⁵, per només citar dos exemples.

Els atacs i la fòbia a la comunitat científica és conreada pacientment per aquests diaris, que revifen el conflicte amb una virulència i una visceralitat irracional cada vegada que la unitat de la llengua és a debat.

2.2. Els altres actors

Seria ingenu pensar que davant la propagació del missatge *blaver*, els defensors de la unitat de la llengua hagin restat passius. Des del començament de la “trama secessionista”, el món cultural valencià ha estat ben conscient de la campanya que estava sent orquestrada amb l'objectiu de dividir cultural i lingüísticament catalans, mallorquins i valencians (Strubell 1991: 16).

A banda de la clàssica esquerra política valenciana com ara el **Partit Comunista del País Valencià (PCPV)**, **Esquerra Unida (EU)** o de partits nacionalistes com **Unitat del Poble Valencià (UPV)** – actualment sota les

¹⁴ Article “La Gota”, escrit per Maria Consuelo Reyna, amb data 11 d'agost de 1997, citat a Ma Soledat González: *La qüestió lingüística valenciana a través de la premsa. Des de l'encàrrec del dictamen al Consell Valencià de Cultura fins a la constitució de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua*.

¹⁵ Article “L'ortografia, conseqüència de la raó” [sic], escrit per Xavier Casp publicat a *Las Provincias* el dia 14 de setembre del 1997.

sigles de **Bloc Nacionalista Valencià (BNV)**, la societat valenciana començaria a vertebrar tota una xarxa cívica i social amb entitats, associacions i casals, a favor d'una idea comuna: l'ús, l'ensenyament i el conreu de la llengua. En resum, la seva normalització.

Plataforma per la Llengua, Associació Cultural del País Valencià (ACPV), Federació Escola Valenciana, Mesa per l'Ensenyament són només algunes de les associacions encarregades de promoure'n l'ús i de vertebrar un espai lingüístic i cultural lligat a la resta de territoris de parla catalana. Unes organitzacions que lluiten pel desenvolupament d'una activitat cultural més enllà de l'àmbit folklòric i faci de la llengua un instrument efectiu de comunicació.

Especial atenció mereix la figura de **Joan Fuster** qui, abans de la creació d'aquestes associacions, encetaria una nova etapa de creació d'una consciència idiomàtica dels valencians. Fuster, principal promotor de la idea de Països Catalans, plantejava la necessitat de vincular la producció literària i cultural valenciana a l'àmbit català. El seu assaig *Nosaltres, els valencians* (1962), on plantejava els problemes d'identitat nacional del País Valencià, sacsejaria els fonaments dels sectors immobiliars de la societat valenciana i tindria – i encara els té – conseqüències polítiques importants.

No podem oblidar la xarxa d'**editorials**, dels **escriptors**, dels professionals de l'**ensenyament**, de la **comunitat científica** en general (filòlegs, historiadors, sociolingüistes, etc.) i de la **Universitat** i l'**Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV)** en particular que, malgrat els entrebancs, continuen amb la producció literària i investigadora, cosa que els fa els veritables agents lingüístics de la nostra societat.

3. L'evolució de l'argumentari secessionista. Una anàlisi

Les seccions anteriors han mostrat **qui** són els secessionistes –un grupuscle polític-social situat a la dreta i extrema dreta de l'*spectrum* polític– i **què** és el que defensen: l'existència d'una “llengua valenciana” independent i deslligada del diasistema lingüístic català.

L'objectiu d'aquesta secció del treball serà, doncs, esbrinar **com** defensa aquest grupuscle la seva tesi, això és, quin són els arguments que exposen perquè el conflicte revifi amb tanta força cada vegada que la llengua dels valencians és a debat.

Després d'haver fet un seguiment de l'argumentari secessionista, l'hem dividit en quatre blocs que són, al meu parer, els quatre pilars que des de les acaballes del franquisme sostenen l'edifici secessionista. Són el **pilar lingüístico-filològic, el pilar històric, el pilar identitari i el pilar jurídic**. Vegem-los en més detall.

3.1. L'argument lingüístico-filològic. Demagògia vs. ciència

Amb l'únic objectiu de separar la parla dels valencians del tronc comú català, l'argument lingüístico-filològic ha estat emprat pels secessionistes des del començament del conflicte. Sota la idea de recerca d'un "valencià genuí i del poble, diferent i diferenciat del català", aquest argument estableix una falsa oposició entre valencià i català mitjançant la hiperdialectalització del valencià, l'ús del registre col·loquial com a varietat estàndard, el recurs a la interferència lèxica del castellà en substitució del vocabulari formal de la llengua i a la interferència ortogràfica castellana com a grafies diferenciadores del català. En paraules de Pradilla (2004: 48) el que proposen com a model lingüístic diferenciat del català estigmatitza l'intercanvi intralingüístic (la transdialectització), mentre que encoratja la interferència del castellà. Tot això produït per un grupuscle la formació lingüística del qual es nul·la.

Resultat d'aquest desgavell lingüístic? Un procés confusionari i contranormatiu i un qüestionament de la normativa de la llengua establerta el 1932, **les Normes de Castelló**. La reiterada referència a aquestes normes fa que ens aturem un instant per veure'n la seva significació.

Les Normes de Castelló són el resultat d'un procés de normativització l'objectiu del qual era posar ordre a l'estat anàrquic en què es trobava la llengua a principis del segle XX.

La tasca normativitzadora del català fou encomanada a un grup de científics sota el lideratge de Pompeu Fabra. El model de codificació proposat per Fabra reunia tres característiques necessàries per a l'acceptació del model arreu del territori de parla catalana: era un model *monocèntric*, és a dir, que fixava un centre codificador (l'IEC), *composicional*, això és, amb aportacions al lèxic català dels diversos parlars i *polimòrfic*, en acceptar diverses formes alternatives com a solucions equivalents.

Aquestes tres característiques foren clau perquè el model fabrià fos pres com a base de la normativització a València. Tot i que abans de 1932 gran part dels escriptors valencians utilitzaven la normativa de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), hi hagué una crida als cercles culturals compromesos per tal d'arribar a una posició de consens sobre la normativa valenciana. Aquests cercles van demanar parer al mateix Fabra.

El 21 de desembre de 1932, i fruit d'un gran consens social i cultural, 14 entitats culturals i 52 escriptors signaven les *Normes Ortogràfiques de Castelló* que no eren més que l'acceptació de la codificació fabriana adaptada a València.

Coromines (1972:61-62) sintetitza el procés normativitzador català de manera excel·lent en afirmar que

“el mèrit (...) de la reforma fabriana és el d’haver produït una llengua literària acceptable a totes les regions on es parla l’idoma (...) Les reformes implantades per l’Institut d’Estudis Catalans, amb el guiatge de Fabra, tot mantenint el parlar de Barcelona com a pedra fonamental, estaven hàbilment combinades per tal de reduir les discrepàncies dialectals al mínim, i resultaven aplicables a totes les varietats regionals. I així és com van ésser acceptades pertot arreu: les resistències força isolades d’alguns cenacles del Principat moriren en els deu anys primers, gairebé tot els escriptors de Mallorca i de la Catalunya francesa s’hi

*adheriren immediatament després de 1913, els valencians seguiren en els anys 20, i el darrer grup influent (el d'Alcover a Mallorca i el de Fullana a València) s'hi afegí del tot des de 1930-32 respectivament*¹⁶.

Malgrat aquest consens generalitzat i malgrat la dinàmica de regeneració lingüística i cultural que suposaren, les *Normes* han estat objecte de constant atac per part del grupuscle secessionista, l'objectiu del qual és diferenciar a tota costa el codi escrit valencià del codi escrit català.

Aquesta fòbia contranormativitzadora – el pilar lingüístic de l'argumentari secessionista – seria especialment intensa durant els primers de la democràcia. Paga la pena mencionar les accions de la RACV que, com exposàvem anteriorment, va proposar fins a cinc normatives diferents durant el període 1978-1982.

Un altra de les dèries obsessives diferenciadores seria el *Diccionari diferencial valencià-català* (1985) de Carles Recio Alfaro, jurista de formació. L'autor atorga la categoria de valencià a les transcripcions de la pronúncia de la parla valenciana, als castellanismes, als vulgarismes i fins i tot a paraules d'invenió pròpia. Davant aquesta aberració, els mateixos secessionistes, i més concretament la RACV, negava qualsevol vincle amb l'autor a través d'un article publicat a *Las Provincias*, on deien:

*“Eduard Primo Yúfera, com a decà de l'Acadèmia de Cultura Valenciana, denuncia que Carles Recio Alfaro, autor del Diccionari diferencial valencià-català publicat recentment, ha pres el seu nom (...) i rebutja el contingut d'eixe dit Diccionari, per la quantitat de faltes d'ortografia, les falses oposicions lèxiques, els vulgarismes i els dialectalismes que no són norma i altres paraules producte d'invenió”*¹⁷.

¹⁶ Citat a Miquel Strubell. *Catalan in Valencia: the story of an attempted secession*. Swiss Academy of Social Science Colloquium on Standardization Parpan/Chur (Grisons), 15-20 april 1991.

¹⁷ *Las Provincias*, 14 de desembre de 1985, citat a Franck Martin (2001): *Les valenciens et leur langue régional: approche sociolinguistique de l'identité de la Communauté Valencienne*.

Malgrat aquests exemples d'acientificitat i d'incongruència lingüístiques, els *blavers* continuarien actuant sobre aquells elements que més es veuen en una llengua, les qüestions ortogràfiques i lèxiques, mentre que per als altres nivells lingüístics mantindran una semblança bàsica.

En rebutjar i qüestionar *les Normes de Castelló*, bona part de l'argumentari lingüístic *blaver* fa referència a les *Normes del Pare Fullana* o les *Normes del Puig* i les proposen com veritats úniques i absolutes. Paga la pena analitzar breument el context i els autors d'aquestes dues normes per tal d'exemplificar, una vegada més, la manca de fonament i rigor lingüístic dels arguments que fan servir.

Amb la *Gramàtica elemental de la llengua valenciana* (1915), Fullana establia una normativa per al valencià diferenciada en diversos aspectes a l'adoptada per Fabra. No obstant això, i en paraules de Strubell (1991:12) Fullana admetia que els criteris utilitzats eren sovint poc clars i tenien *mil defectes*, a més de modificar aquesta gramàtica en obres posteriors. No és gens estrany, per tant, que davant aquestes incongruències, Fullana fos dels primers signataris de les *Normes de Castelló*.

Resulta paradoxal, doncs, que aquells que fan constant referència a les normes del pare Fullana i les proposen com a "genuïnes" per al valencià no recorden l'important consens que envoltà les *Normes de Castelló*, del qual Fullana va formar part.

L'altra onada contranormativitzadora significativa va néixer arran la presentació de les *Normes del Puig* o *Normes de l'Academia*, el 1981. Des de les acaballes del franquisme, els principals orquestradors d'aquestes normes, Miquel Adlert i Xavier Casp, començaren el qüestionament de les *Normes de Castelló* amb tot un seguit d'obres com ara *En defensa de la llengua valenciana: perquè i com s'ha d'escriure la que es parla* (1977), o la revista *Murta* (d'ací que es coneguin també com a *Normes de Murta*), des d'on explicaven el seu ideari ortogràfic. Casp, des de la RACV, de la qual fou president, afirmava el 1988:

"...O procedim pronte a completar la codificació de la llengua Valenciana, arrematant el proces de normalisacio iniciat ab tant d'acert per l'Academia

de Cultura Valenciana i secundat per Lo Rat Penat i per les entitats valencianistes i personages del mon literari, o eixa ona, al pareixer imparabile, de catalanisme, que hui ho invadix tot (Universitat, escoles, llibres, radio i televisio), amparada per l'actual Administració [es refereix a la socialista], fara desapareixer en poc temps la nostra Llengua Valenciana” [sic]¹⁸.

Resulta d'una gran incongruència llegir aquesta afirmació provinent d'una persona que durant els anys 50 guanyava diversos premis en poesia catalana a l'exili i que defensava ben explícitament la unitat de la llengua, tal i com mostra la següent carta escrita pel propi Casp i adreçada al Sr. Josep M. Casacuberta, amb data 25 d'octubre de 1951, on deia:

“També vull assabentar-vos (si és que encara no ho sabeu) de la meua satisfacció per haver aconseguit l'Englantina als Jocs Florals de Nova York, amb la meua Gran sonata de la Pàtria; m'ha fet molt de goig aquest premi per la il·lusió personal i per veure guanyar el tema patriòtic català a un poema valencià. Açò equival a considerar-nos ja de ple en la tan desitjada –per nosaltres i contra tants- unitat”¹⁹.

Només factors ideològics i dèries personals poden explicar el pas de ser un ferm defensor de la unitat de la llengua catalana a esdevenir l'abanderat més acèrrim de la causa secessionista a partir de la transició democràtica.

El conflicte tindria una forta revifada mediàtica quan Eduardo Zaplana, antic president de la Generalitat Valenciana, encomanava el Consell Valencià de Cultura (CVC, ens consultiu de la Generalitat Valenciana) un dictamen sobre la qüestió de la llengua i sobre la creació d'un ens de referència normativa del valencià – l'actual Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL)– que posés punt final a l'estèril conflicte sobre la llengua, que havia tornat a esclatar

¹⁸ Tesi defensada per l'Acadèmia de Cultura Valenciana i extreta del quadern número 3, “Sèrie Filològica” de l'entitat publicat el 1988, citat a EL TEMPS 20-10-97, pàg. 28.

¹⁹ Fragment d'un article de Francesc de B. Burguera titulat “Sobre si valencià o català”, publicat al diari *Levante* el dia 2 de maig de 1997, citat a Ma Soledat González, op cit., nota. 14 pàg 28.

amb virulència a l'abril de 1997 arran de la sentència del Tribunal Constitucional, que reconeixia el dret a la Universitat d'utilitzar el nom de català²⁰.

La bateria argumentativa secessionista tornaria a les seves posicions de qüestionament de les *Normes de Castelló* i des de tots els bàndols *blavers* s'intentava fer pressió perquè el nou ens adoptés una normativa diferent a aquesta. Veiem, com a exemple, l'article que la llavors directora de *Las Provincias*, Maria Consuelo Reyna, escrivia sobre la qüestió:

*“UV y IPC han puesto el dedo en la llaga y han pedido que la Academia Valenciana de la Lengua respete las normas del 32, pero las auténticas, no las pasadas por el minipímer del Institut d'Estudis Catalans que no tiene más objetivo que convertir nuestra lengua valenciana en una masa uniforme”*²¹.

Hauríem de demanar-nos quines són *“las auténticas”*.

Amb la creació de l'AVL, els *blavers* veien una oportunitat per institucionalitzar lingüísticament el secessionisme, proposant codificacions diferents a les *Normes de Castelló*. Tot i aquesta pressió, el Consell Valencià de Cultura (CVC) consideraria el 13 de juliol de 1998 que aquestes normes suposaven “un fet històric que constituïren i constitueixen un consens necessari” i les proposava com a “patrimoni lingüístic a preservar i a enriquir per l'ens de referència normativa [l'AVL]”²². Es deixava, per tant, de banda la normativa secessionista i es definia definitivament quina seria la normativa oficial.

Crida l'atenció el fet que a partir de 1998, una vegada quedava establerta la normativa a seguir per l'AVL, el pilar lingüístic de l'edifici secessionista seria menys i menys emprat pels eterns activistes del conflicte. Des d'aquest període fins a principis del 2005 (data de finalització d'aquest treball), les informacions i les opinions aparegudes a la premsa valenciana entorn al conflicte lingüístic són excepcionalment nombroses. S'escriu més que mai sobre la llengua,

²⁰ Sentència 75/1997 amb data 21 d'abril de 1997.

²¹ Article “La Gota”, amb data del 7 d'agost de 1998, citat a M.A. Pradilla, *El laberint valencià. Apunts per a una sociolingüística del conflicte*, pàg 60.

²² Extracte del dictamen del Consell Valencià de Cultura (CVC), aparegut a EL TEMPS, 27 de juliol de 1998, pàg. 23.

però observem una lleuger canvi del discurs *blaver*. No trobem el qüestionament obsessiu de les *Normes de Castelló*, ni l'argumentació acientífica i demagògica de les falses oposicions lèxiques.

Troblem, en canvi, un discurs centrat en arguments identitaris – l'imperialisme català vol aniquilar la llengua i la cultura valenciana – i arguments jurídics – proclamar la unitat de la llengua catalana va en contra de l'Estatut d'Autonomia Valencià i de la Constitució Espanyola. Notem, per tant, una mutació de l'argumentari secessionista envers aquests dos arguments, que seran tractats més endavant.

L'explicació d'aquesta mutació secessionista és, al meu parer, ben senzilla. Els *blavers* han volgut portar les premisses secessionistes al terreny científic, i és en aquest terreny on el discurs ha clavillat fins enderrocar-se. Durant tot aquest temps, i malgrat els constants atacs que ha patit, la comunitat científica ha restat unànime entorn al debat de la llengua dels valencians. Filòlegs, historiadors i lingüistes en general, avalats per la romanística internacional, defineixen el valencià com la varietat de la llengua catalana parlada a València.

Pradilla (2004:29) exposa de manera excel·lent la homogeneïtat dels diversos parlars de la llengua catalana en afirmar que a *"la llengua catalana, les isoglosses lingüístiques dibuixen un continuïum amb transaccions suaus que, irònicament, manifesten un contrast més rellevant en la frontera de les varietats occidental i oriental, al mateix Principat de Catalunya"*. En d'altres paraules, els parlars de València, Lleida i sud de Tarragona (parlars occidentals) mantenen unes característiques molt més unitàries i fortes que els parlars de Girona, Barcelona i les Illes (parlars orientals).

Si el secessionisme fos vertaderament lingüístic o filològic, l'oposició valencià-català, seguint criteris estrictament lingüístics, no tindria cap sentit. I és que el debat no té res de filològic ni lingüístic. El conflicte sobre la llengua ha estat instrumentalitzat políticament, i s'activa o desactiva segons els interessos partidistes dretans.

Si abans de la darrera revifada del conflicte, arran la traducció del TCE i el Memoràndum Lingüístic, només els defensors de la unitat de

la llengua recolzaven la tesi que el conflicte no era lingüístic, hem pogut observar que el discurs secessionista no només ha deixat de banda el pilar lingüístic de l'edifici secessionista sinó que, a més, ha començat a reconèixer que el litigi és exclusivament polític i no lingüístic.

Com a exemples il·lustratius, vegem dos extractes de dues entrevistes, una a l'ex-conseller de cultura sota el govern de Zaplana, Fernando Villalonga, apareguda a *Las Provincias* el 9 de desembre del 2004, i una entrevista personal que hem fet al Sr. José Manuel García-Margallo, actual europarlamentari Popular qui recentment afirmava: “des de el PP se van a dar todas las batallas, las posibles y las imposibles, para frenar que el Gobierno de José Luís Rodríguez Zapatero imponga la unidad lingüística (...)”²³.

L'ex-conseller de cultura, davant la pregunta següent: **Como observador privilegiado, ¿cómo valora la actual situación del debate lingüístico?** responia:

“Me produce una profunda tristeza. No me gustan las injerencias ni los órdegos de Carod-Rovira. Pero el debate no es la lengua. Es un debate político. Atacar a la lengua en este debate político es hacer un mal favor al valenciano. Aquí no caben dudas: El valenciano es el nombre que los valencianos le damos al catalán cuando estamos en casa” [la negreta és nostra].

L'eurodiputat García-Margallo, per la seva part, responia a la nostra pregunta **No trobeu que un fet lingüístic, com ara la pertanyença o no del valencià al sistema lingüístic català hauria de ser debatut per lingüistes i no per polítics?** de la següent manera:

“Aquí de lo que hablamos es de un tema jurídico. Si el valenciano y el catalán se parecen un 90, un 85 o un 80% no es el debate. Es un hecho jurídico: el Estatuto [d'Autonomia Valencià] ya dice bien claro lo que se habla. Este tema estaba zanjado con el estatuto. Los que luchan

²³ Notícia apareguda a *Las Provincias*, amb data 18 de novembre del 2004.

*por la unidad abren una guerra dolorosa y que se había cerrado bien. ¿Por qué abrir la guerra?*²⁴ [la negreta és nostra].

A les trinxeres mediàtiques secessionistes, *Las Provincias* o *Diario de Valencia*, trobem també el mateix tipus de discurs. Fem un cop d'ull a l'article següent, intítulat "*Un ultraje al valenciano*".

"(...)Sin entrar en divagaciones históricas o filológicas, nuestra lengua es una de las principales señas de identidad que tenemos como pueblo. En el Estatut d'Autonomia quedó refrendada su oficialidad junto con el castellano y hoy aspira a formar parte del grupo de idiomas reconocidos por la Unión Europea (...) " [la negreta és nostra] .

Amb tot, fora ingenu pensar que la dèria contranormativitzadora és a hores d'ara inexistent. I és que ajuntaments dretans, Diputacions i la pròpia Generalitat Valenciana, governada pel Partit Popular en majoria absoluta, continuen entrebancant més que mai la producció literària i subvencionant els grupuscles paraculturals secessionistes.

No cal buscar molt lluny per il·lustrar-ho. Un exemple ben recent és la subvenció de 60.601 euros aprovada el 15 de novembre del 2004 per la Diputació de València a l'entitat secessionista *Lo Rat Penat* amb l'objectiu "d'encoratjar l'ensenyament i la difusió de la cultura valenciana"²⁵. Una cultura en blau, és clar. I en podríem citar un llistat inacabable.

Com pot ser que després de la creació d'un ens normatiu com és l'AVL, els poders públics continuen donant suport econòmic a la producció d'obres contranormatives? Cal recordar que el dictamen de creació de l'ens normatiu de l'AVL exigia que *'les seues decisions [les de l'AVL] en la matèria siguen vinculants per a les administracions públiques, el sistema educatiu, els mitjans públics de comunicació, i altres entitats o òrgans de titularitat o que compten amb finançament públic'*²⁶? És que l'opinió de la comunitat científica –

²⁴ Entrevista personal amb el Sr. José Manuel García-Margallo, duta a terme al Parlament Europeu (Brussel·les) el dia 23 de novembre del 2004.

²⁵ Notícia apareguda a *Las Provincias*, amb data 16/11/04.

²⁶ Extracte del dictamen del CVC, op. cit. nota 22.

que proclama per activa i per passiva la unitat de la llengua – no compta? Sembla ser que en aquest conflicte no.

3.2. L'argument històric secessionista. Demagògia vs ciència II

L'argument històric secessionista, utilitzat paral·lelament a l'argument lingüístic, s'oposa a la teoria acadèmica i científica, que considera el valencià com la parla del català a València portada a aquestes terres pels catalans el segle XIII amb motiu de la conquesta de València.

Tal i com succeeix amb l'argument lingüístic, la teoria històrica secessionista no és unitària. La primera de les tesis secessionistes afirma que el valencià que avui parlem deriva del mossàrab, això és, del llatí desenvolupat durant la dominació dels àrabs a València (711-1609). Aquesta teoria, per tant, considera el valencià com a llengua autònoma, independent i sense cap tipus de lligam històric amb el català. Pel que fa a la segona tesi, els secessionistes reconeixen la procedència del valencià de la llengua catalana, tot i que amb una diversificació posterior. És a dir, segons aquesta teoria, català i valencià eren la mateixa llengua en el passat però han evolucionat diferentment fins esdevenir dues llengües autònomes.

Malgrat la incongruència argumentativa, una afirma que el valencià deriva directament del llatí mentre que l'altra diu que ho fa del català, les dues tesis han estat utilitzades indistintament per defensar la causa secessionista. Vegem quina ha estat la seva evolució.

L'argument històric fou activat des del començament del conflicte, tot i que hem observat que a diferència d'altres pilars de l'argumentari secessionista, la densitat mediàtica d'aquest argument ha estat molt minsa. Observem que ha estat a través de la publicacions – moltes d'elles finançades amb diners públics²⁷ – que aquest argument ha estat abocat a la societat. La línia

²⁷ Podem citar, com a darrer exemple (3/12/04), el premi *Josep Maria Bayarri* de la Diputació de València, atorgat a Alfons Vila, membre de l'associació secessionista *Real*

defensora de la independència del valencià respecte al català redueix al mínim la importància dels invasors catalans a València. El dos textos següents resulten molt aclaridors i il·lustratius. Francisco Lliso Genovés escrivia, a propòsit del Segle d'Or de les Lletres Valencianes, que “*son escasos los catalanes que llegaron con Jaime I, por lo que el Siglo de Oro de las letras valencianas a los cien años de la reconquista no puede ser influencia de las letras catalanas sólo conocidas a partir del siglo XIX*”²⁸.

Seguint la mateixa línia argumentativa, Maria Consuelo Reyna citava des de *Las Provincias* Antonio Unieto Arteta qui, en un to de veritat absoluta i incontestable, escrivia

*“Esta cuestión está tan clara que no tiene discusión. Aquí viene una masa de población que no llega al cinco por ciento. De ese cinco por %, más de un cincuenta % son aragoneses y una minoría catalanes. Se puede comprender que un cero coma algo por ciento no puede traer un idioma. Eso significa que el idioma es anterior a la conquista de Jaime I (...). Los filólogos deberán llegar a la conclusión de que la lengua hablada en el Reino de Valencia no es un fenómeno medieval, coetáneo o posterior a la reconquista de Jaime I, sino anterior”*²⁹

Ras i curt, el que pretenen exposar amb aquesta tesi és que quan el rei Jaume I arribà a València, el que es va trobar era la llengua mossàrab.

Aquesta formulació no neix amb l'activació del *blaverisme*. En paraules d'Antoni Ferrando (1994: 15), ja a començaments dels segle XX, diversos autors com ara Marià Grandia, Francesc Carreras Candi o Lluís Fullana posaven en circulació la teoria mossàrab, uns per ignorància i els altres per anticatalanisme. És, no obstant, Leopold Peñarroja, amb l'obra *El mozárabe de*

Academia de Cultura Valenciana (RACV) i del l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), per l'assaig *El Nom històric de la llengua valenciana*.

²⁸ Francisco Lliso Aragonés, *¿La fabla aragonesa es una, dos, o dos en una? (influencia sobre la lengua valenciana)*, València, 1985, edita el propi autor, p. 154.

²⁹ Antonio Ubieto Arteta, citat a: Maria Consuelo Reyna, “Los ‘incultos’ que defienden la lengua valenciana”, *Almanaque de las Provincias: La Vida Valenciana en el año 1997*, Valencia, Federico Doménech, 1998, pp. 283-286 (p.285).

Valencia. *Nuevas cuestiones de fonología mozárabe* (1990) qui s'encarregaria d'actualitzar per al *blaverisme* la tesi mossàrab.

Una vegada més, la comunitat científica ha hagut de fer front i refutar una tesi farcida d'una forta càrrega ideològica. Ferrando (1994: 20) sintetitza l'opinió dels historiadors i filòlegs en afirmar que “*no hi ha cap document que, directament o indirectament, suggerisca que algú al segle XIII, i no cal dir més tard, s'hi expressés en mossàrab*”³⁰.

Simultàniament a la tesi mossàrab, el discurs secessionista utilitzaria, i amb molta més freqüència, la tesi de la diversificació, això és, el reconeixement que anys enrere el valencià i el català feien part de la mateixa llengua però que han evolucionat diferentment. Veiem un exemple il·lustratiu:

Miguel Adlert publicava el 1977 *En Defensa de la Llengua Valenciana; per què i com s'ha d'escriure la que es parla* des de la qual afirmava que

*“El idioma valenciano ha existido siglos sin filólogos, y, sin filólogos precisamente, ha producido una literatura espléndida de categoría universal [...] Ahora, los filólogos valencianos pancatalanistas se han apoderado de la lengua como cosa suya, y, en un acto de absolutismo, hacen una lengua y quieren imponer al pueblo la artificialidad de su manufactura científica [...] y el pueblo valenciano le ha dicho y le dice valenciana a la lengua que habla, por ser el dueño, porque (traída o no por los catalanes) la ve diferente a la catalana. Y se niega a considerarla catalana, **porque aunque hace siglos fuera cierto que eran iguales, ve que son diferentes ahora**”*³¹ [La negreta és nostra] .

A més d'atacar els filòlegs del món universitari, l'autor dóna a entendre que tot i que la llengües fossin iguals, el poble valencià ha volgut

³⁰ Antoni Ferrando (1994). “Un ‘mossàrab’ valencià a l'època de Jaume I” A: *Els Mossàrabs valencians*. Revista SAO, monografies 21, desembre 1994.

³¹ Miguel Adlert, *En Defensa de la Llengua Valenciana*, Valencia, el Cénia al Segura, 1977, pp 18-30.

donar una independència lingüística al valencià fins atorgar-li el “rang” de llengua autònoma. És a dir, la tesi de la diversificació reclama una individualitat del valencià a partir d'un procés d'elaboració lingüística (*Ausbausprache*, en terminologia de Heinz Kloss, 1967). Aquesta tesi és, a parer de la comunitat científica, molt més perillosa que l'anterior. En paraules de Pradilla “*Aquesta operació [...] és més intel·ligent que l'anterior en tant que vol superar l'estigma del acientifisme, però igualment perversa ja que pretén legitimar-se sobre la base de pressupòsits dubtosament objectius, com la pretesa voluntat col·lectiva del poble valencià*”³².

La perversitat secessionista a la qual es refereix Pradilla té un bon exemple en la patètica campanya d'invenció d'un filòleg/historiador amb el nom de Bernhard Weiss i procedent de Múnic encarregat de demostrar la independència lingüística entre el valencià i el català.

Durant una llarga temporada, el misteriós filòleg escriuria articles de premsa sobre la qüestió lingüística, enviaria ponències a congressos, etc. Les columnes de *Las Provincias* farien el paper d'altaveu mediàtic. El 19 de maig de 1985, el diari es feia ressò de l'*Exito del Primer Congrés de la Llengua Valenciana* i exposava que “*Las sesiones han alcanzado gran altura, destacando la intervención del profesor de la Universidad de Munich Bernhard Weiss [...]*”.

Avui en dia sabem que tot fou una invenció: l'única persona amb el nom de Bernhard Weiss no treballa a la Universitat de Múnic com a filòleg ni és especialista en “llengua valenciana”. És un biòleg cel·lular i treballa a la Universitat de Michigan.

Hem pogut constatar que l'argument històric secessionista, com a argument mediàtic, ha estat emprat molt intermitentment a la premsa. El seguiment que hem fet als mitjans de comunicació sembla mostrar que la tesi mediàtica que pren més força és la total independència del valencià respecte al català. El text següent, escrit el 1998 per M. Consuelo Reyna a *Las Provincias* n'és només una il·lustració:

³² Miguel Angel Pradilla, *El laberint valencià*.op. cit., nota 21, pàg 29.

“El CVC debate hoy la filiación de la lengua valenciana. Es de lo más esperpéntico que aún estemos es esas. ¿Es que no tienen claro que nuestro origen, como el del gallego, francés, italiano, español o catalán es el latín? ¿No tienen claro que todos descendemos de una misma madre, la lengua latina? ¿No tienen claro que somos lenguas hermanas, pero que cada una ha tenido su vida y ha seguido su curso? Y ninguna de estas lenguas intenta sobrevivir a costa de las otras, excepto el catalán, claro, que con un pasado literario más bien gris, o nulo, intenta darle lustre a costa del pasado literario valenciano. Algo de cainita tiene su actitud: mato a mi hermano para quedarme con la primogenitura. ¿Que hay coincidencias de la lengua valenciana con el catalán? Pues claro que sí. Las mismas que en italiano y español. Por eso un italiano y un español pueden entenderse a la perfección. O un castellano hablante con un gallego hablante. Y sin haber estudiado ninguno de ellos el otro idioma. Y, en nuestro caso personal, no podemos olvidar, señores del CVC, a los árabes, presentes en cada esquina de nuestro Reino. Que tienen mucha gracia los que se empeñan en eso de la historia común con Cataluña. Con quienes hemos tenido historia común ha sido con romanos y árabes. Una larga historia común. Y ahí están los nombres de nuestros pueblos para demostrarlo.(...) ¿Dónde está la huella de la civilización catalana? En ningún sitio O en tres o cuatro. ¿Y qué es eso frente a la huella árabe o romana? Nada. Absolutamente nada. Pues ténganlo en cuenta. No nos den en adopción al primero que pasa. No necesitamos que nadie nos monte falsos árboles genealógicos nacidos de la voracidad de unos vecinos que no tienen siglo de oro que llevarse a la historia.”³³

La preferència d'aquesta tesi i no la tesi de la diversificació posterior pot raure –interpretem– en el sentiment de subordinació que la segona tesi representaria i en l'ús popular –que no científic– de les nocions de *llengua* i *dialecte*. Dir que el *valencià* deriva del *català* o que és un dialecte del *català* pot provocar un sentiment de submissió a causa de les connotacions pejoratives populars del concepte de *dialecte*. Son nombrosos els textos que ferotgement demonitzen la noció de *dialecte* per al *valencià* i s'estimen més atorgar-li el rang de *llengua*. L'exemple següent no pot ser més il·lustratiu:

³³ Article de Ma. Consuelo Reyna titulat “La filiación”, publicat en *Las Provincias* el dia 22 de juny de 1998.

“(...) nada justifica la consideración del valenciano como dialecto de ningún otro idioma. Es un concepto falaz, que solo se sostiene por incercia, pero que no resiste el análisis. Se sustenta en el criterio de autoridad, no en el de razón o método. No es científico, es dogmático (...)”³⁴ .

Actualment, arran la revifada del conflicte a causa de la traducció del TCE, l'argument històric secessionista ha jugat un paper gairebé nul. És a dir, no és fa una apel·lació a la Història per defensar el mossarabisme o la catalanitat del valencià. No obstant això, trobem una apel·lació a la Història per defensar que el que es parla a València sempre ha esta valencià i mai català, sense explicitar l'origen. Ras i curt, recolzats per l'argument històric, els secessionistes han fet una explotació ideològica del terme “valencià”. El gran nombre d'articles relatius a la qüestió ens duu a aturar-nos molt breument en la **qüestió onomàstica** de la llengua, element clau per comprendre millor el conflicte.

Arran de la denominació de la llengua per a la traducció del TCE i la proposició de Memoràndum per a la reforma del règim lingüístic de l'UE, el sector secessionista valencià – *Generalitat Valenciana* inclosa – mostrà un total rebuig tant a la denominació “català” o “català/valencià” per referir-se a la llengua. Només acceptarien l'onomàstica particularista de “valencià”. Argumentaven raons estatutàries, identitàries i històriques. Deixem les dues primeres per més endavant i analitzem com han defès l'argument onomàstic/històric.

La posició secessionista sobre la qüestió onomàstica resulta ben explícita en el text següent article aparegut a *Las Provincias* arran del revifament del conflicte:

“La gran mayoría de los valencianos no aceptamos que nos impongan que el idioma que hablamos es el catalán. Nunca hemos tenido dudas al respecto de que la lengua que nos transmitieron nuestros padres, la que ellos recibieron también de sus progenitores y la que legaremos a generaciones venideras, es el valenciano. (...) Tenemos arraigada en las tradiciones y en la literatura de nuestros escritores (...) la denominación de

³⁴ José Angeles Castelló. *Fundamentación metodológica de la Lengua Valenciana*. Valencia, Academia de Cultura Valenciana, 1993, pp. 13-14.

*valenciano y eso hace que nos sitamos fuertemente ultrajados cuando intentan disuadirnos de que poseemos un idioma propio*³⁵.

El text fa referència a la tradició històrica d'anomenar "valencià" la parla característica de la Comunitat Valenciana. Ja a partir del segle XV podem constatar la duplicitat onomàstica "català/valencià". Una duplicitat que no qüestionava la unitat lingüística del català. Tal i com exposa Pradilla (2004:35) serà a partir d'aquest segle que la denominació particularista de "valencià" per a referir-se a la llengua catalana s'imposaria, en una època en què el català perdia la condició de llengua àulica, una vegada incorporada la Corona d'Aragó a la Monarquia Hispànica (1479). La denominació de "valencià" es consolidaria fins que al segle XIX, moment en què els nostres parlars van ser objecte d'estudis de gran importància, sorgiria un revifament de consciència unitària de la llengua.

Tal i com exposa el comunicat de l'Institut Inter-Universitari de Filologia Valenciana, fet el 2 de desembre del 2003, la denominació de català seria triada pel fet que la llengua nasqué a la Catalunya Vella i pel fet que a partir del segle XIX Catalunya es convertia en centre d'irradiació dels principals moviments literaris i culturals del conjunt de l'àrea lingüística. L'opció de denominar la llengua llemosí, tot i que reforçava la unitat lingüística i evitar susceptibilitats localistes, seria descartada perquè atorgava erròniament una filiació occitana a la llengua catalana.

La denominació de "valencià" és, per tant, perfectament lícita i en absolut incompatible amb la denominació de català. El fenomen de dualitat onomàstica és conegut com a polinòmia lingüística, això és, diverses denominacions per a referir-se a una mateixa llengua. D'altres llengües com ara l'espanyol i el neerlandès presenten aquesta característica (espanyol/castellà o neerlandès/flamenc. Tal i com afirma el recent dictamen de l'AVL, amb data del 9 de febrer del 2005, "*és un fet que a Espanya hi ha dos denominacions igualment legals per a designar la llengua: la de valencià, establida en l'Estatut d'Autonomia, i la de català, en els estatuts d'autonomia de Catalunya i les Illes Balears (...)*").

³⁵ Fragment de l'article de Miquel Domínguez titulat "Un ultraje al valenciano", publicat a *Las Provincias* el dia 19 de novembre del 2004.

I és que des de les trinxeres secessionistes, aquesta dualitat onomàstica ha estat instrumentalitzada políticament per fer creure a la societat valenciana que el perill per al valencià és el català que, seguint les tesis *blaveres*, volen imposar des de Catalunya. Tal i com afirma l'IIFV en el seu comunicat a propòsit de la qüestió, “*la diversitat onomàstica, que respon a tradicions històriques perfectament respectables, no pot servir d’excusa per a la secessió lingüística. El terme “català” es va generalitzar, per denominar el conjunt de la llengua (...). És un fet conegut que la comunitat científica internacional reconeix la unitat dels parlars catalans-valencians-balears, que acadèmicament s’identifiquen amb el nom genèric de llengua catalana. Les actuacions que intenten presentar-los de facto com a llengües diferents atempten contra el respecte mínim a l’autoritat científica, a la història i a la cultura*”.

3.3. L’argument identitari secessionista. Una apel·lació al populisme

Dels quatre pilars de l’edifici secessionista, l’argument identitari és el que ha tingut més presència mediàtica al llarg del conflicte. Amb la publicació de *Nosaltres els Valencians* de Joan Fuster el 1962, que incloïa la idea de “Països Catalans” i la seva mítica afirmació *‘dir-nos valencians és la nostra manera de dir-nos catalans’* s’encetaria tota una onada visceral anticatalanista recolzada en la idea que “els catalanistes volen desposseir els valencians de la seva personalitat i les seves senyes d’identitat”.

Les reaccions del sector secessionista a l’obra de Joan Fuster serien ben immediates. Poc després de la seva publicació, trobem un gran nombre d’escrius no només contra la figura de l’escriptor sinó contra tots aquells seguidors de les seves idees. L’extracte següent n’és una il·lustració: “*El enemigo lo tenemos en casa, y tan dentro que los mayores enemigos de los valencianos son (...) los propios valencianos (...) nuestra Valencia va camino de perder el alma (...)*”³⁶

³⁶ Antonio Igual Ubeda, *València i els Valencians*, València, 1964, citat a Franck Martin, op. cit., nota 17 pp. 491.

L'anticatalanisme exacerbant aniria en ascensió durant la dècada dels 60 i 70. Sota el lema de “*no mos fareu catalans*”, seria a partir de la transició que el moviment *blaver* mostraria una major virulència, fins el punt d'arribar als atacs a persones i entitats defensores de la unitat lingüística. Tal i com hem exposat anteriorment, només cal recordar els atemptats amb bomba que la llibreria “Tres i Quatre” – defensora i difusora del català a València – patí durant aquest període.

Els secessionistes es dedicarien ben conscientment a conrear la fòbia anticatalanista i a fer creure la societat valenciana del perill de tot allò català per a la identitat valenciana. Una vertadera campanya político-mediàtica l'objectiu de la qual seria la fabricació d'un enemic valencià: el catalanista. Una mena de Cavall de Troia disposat a aniquilar el poble valencià. Veiem un fragment de l'obra *Pancatalanismo entre valencianos* (1978), de Vicente Ramos Pérez, des de la qual afirma amb un to de bel·ligerància explícita que “*Estas páginas dan testimonio de la invasión catalanizante terrible y sinuosa que, fomentada desde fuera y desde dentro, intenta corroer la sustancia histórica de la personalidad valenciana, en gravísimo riesgo de aniquilamiento*”³⁷.

Conscients de la permeabilitat social d'un argument tan passional com l'identitari, els secessionistes l'han emprat *in crescendo* per fer arribar el seu missatge. La complicitat dels mitjans de comunicació *blavers*, que han deformat i instrumentalitzat la qüestió lingüística fins als extrems més insospitats, ha fet que l'argument identitari secessionista hagi arribat eficaçment a la societat valenciana.

Una de les principals eines de demagògia secessionista és el paral·lelisme que han fet entre la unitat lingüística i cultural i la unitat política, com mostra el fragment següent del 1986 extret de *Las Provincias*:

“La defensa de la identidad valenciana y la réplica y rechazo de la ofensiva catalanista sobre nuestro reino; incrementada de forma alarmante en los últimos tiempos (...) Sabida la agresión catalanista en el orden cultural – congreso, idioma, universidad– así como en el aspecto histórico –El

³⁷ Vicente Ramos Pérez. *Pancatalanismo entre valencianos*, València, 1978, citat a Franck Martin, op. cit. nota 17, pàg 492.

*Miguelete torre catalana o la Dama de Elche asimismo catalana– Unió Valenciana no puede dejar sin la debida protesta postura tan lesiva para nuestro pueblo*³⁸

o aquest altre fragment, escrit per Chimo Lanuza qui afirma que

*“quan dos llengües son molt paregudes lo important es dotar-les d’una autonomia pròpia i distinta per a diferenciar-les; de lo contrari, resultaria que una –la mes dèbil de les dos –acabaria sent absorbida per l’altra i seria considerada dialecte d’ella. Es produiria una **supeditacio que podria convertir-se en una excusa (com volen fer en Valencia) per a la supeditació política**” [sic]*³⁹ [la negreta és nostra].

Tal i com hem dit anteriorment, l’argument identitari és el més emprat i conreat de l’argumentari. Cada vegada que, per raons polítiques, la qüestió de la llengua és treta a debat, la intensitat mediàtica de l’argument identitari creix fins a límits insospitats i les columnes dels mitjans de comunicació secessionistes s’omplen d’una irracionalitat i d’una visceralitat bròfegues. Il·lustrem-ho amb tres exemples ben significatius:

Arran la sentència del Tribunal Constitucional del 1997 apareixia a *Las Provincias* tota una bateria de textos contra la sentència i contra aquells que defensen la unitat de la llengua. Entre el gran nombre de textos apareguts, destaquem el de Vicent Ramón Calatayud qui, amb un to pamfletari, atacava el món universitari i li declarava la guerra oberta:

“No volen perdre la guerra que enceneren i encara els dol l’anterior batalla de Valencia, la dels símbols. Han estat vint anys esmolant-se les estratègies, formant els quadros des de la leva de les aules, on podien oferir la mercenaria collita d’eixides fàcils i reconeiximent prêt-à-porter que no debades tenen. Heu entrat en una follia, actueu contra la mare. Dona la sensació de que encapçaleu un exercit d’ocupació, com si Catalunya volguera invadir Valencia, ¿preteneu la guerra oberta? Pero ¿s’atreveireu, templats, a plantejar de front l’ultima batalla? Ho dubte. Vint anys

³⁸ *Las Provincias*, 13 d’abril de 1986 citat a Franck Martin, op. cit., nota 17, pàg 494.

³⁹ Chimo Lanuza (1994: 114), citat a M. A. Pradilla op. cit., nota 21, pàg 49.

imaginant-la, vint anys socavant els fonaments...pero els mes preclars dels vostres ideolecs reculen i es desapunten; diuen que estan en contra del pancatalanisme, perque no te eixida, que es un buf, que no te futur (...) Tanta pressa teniu per ser catalans que opteu per pedre l'identitat valenciana? (...) Ara sabra tot lo mon on esteu, haveu posat a Valencia en mig del vostre atac, rebujada en una de les mes estimades senyes: la llengua valenciana⁴⁰.

Els altaveus mediàtics secessionistes repetiran l'argument de manera intensa i constant. El segon exemple el trobem arran la proposició de creació d'un ens normatiu que resolgués la problemàtica lingüística, l'AVL, un procés que s'encetaria al setembre del 1997 i finalitzaria al juny del 2001. Durant aquest període, la mobilització política i mediàtica secessionista seria enorme. El sector blaver sortiria de l'ostracisme paracientífic per apel·lar al sentiment particularista valencià i institucionalitzar el secessionisme dins de l'AVL a través dels partits polítics pro-secessionistes, UV i PP.

Davant l'escandalosa manipulació mediàtica per part de determinats actors polítics interessats, el professor Manuel Pérez Saldanya escrivia a les columnes del diari *Levante*:

“Ja n’hi ha prou de manipular la identitat lingüística dels valencians amb arguments xenòfobs i amb crides a la irracionalitat més sentimental i particularista. Que ho pugua fer algun equip de periodistes des de les planes d’un diari decano [es refereix a Las Provincias] ja està bé: és el seu negoci (...) El que ja no resulta acceptable és que aquest joc siga usat pel partit majoritari en el Govern valencià [el Partit Popular] o pels representants culturals que ha elegit aquest partit (...) Hauran de prendre partit i ens hauran d’aclarir si han d’actuar de portaveus dels interessos particularíssims d’un grup de pressió o si, per contra, han de defensar els interessos de tot el nostre poble (...)”⁴¹

⁴⁰ Fragment d'un article de Vicent Ramon Calatayud titulat "L'altra batalla de Valencia", publicat al periòdic *Las Provincias* el dia 2 de maig de 1997 citat a Ma Soledat Gonzalez, op. cit., nota 14, pàg. 28.

⁴¹ Fragment de l'article "La identitat del valencià" de Manuel Pérez Sadanya, publicat al diari *Levante* el 27 de maig del 1998, citat a Ma Soledad González, op cit, nota 14, pàg 109.

El darrer exemple de la represa de l'argument identitari per part del poder establert i del sector paracultural el trobem en la recent polèmica sobre la traducció del TCE (finals del 2004), on els governs valencià i català presentaven dues traduccions idèntiques però amb noms diferents. La defensa de la unitat lingüística tant per part de la comunitat científica com de diversos partits polítics (especialment des de Catalunya) revifava la polèmica i l'argument identitari sortia amb mes força que mai

Una vegada més, *Las Provincias* i *Diario de Valencia* esdevenien portaveus mediàtics del secessionisme i el to pamfletari i demagògic tornaria a repetir-se amb molta més intensitat. D'aquesta manera expressava Vicente González-Lizondo Sánchez el seus sentiments anticatalanistes:

“La sorprendente iniciativa de Maragall de querellarse contra la lengua valenciana (...) es intolerable. La indignación me embarga como ciudadano, al ver últimamente las ambiciones catalanas acechando de nuevo contra la integridad y valores del pueblo valenciano (...) No puedo entender por qué valencianos y valencianas nacidos en esta tierra olvidan fríamente su identidad (...). Lo que sucede en el Reino de Valencia parece sacado de la novela más terrorífica de Stephen King: un boicot a nivel internacional para erradicar una cultura, unas costumbres, un idioma...y que parezca un accidente”⁴²

La mateixa línia argumentativa empraven dirigents polítics dretans, com ara Esteban González Pons, conseller de Relacions Institucionals de la Generalitat Valenciana, o Juan García Sentandreu, president de la formació ultradretana Coalició Valenciana. El primer afirmava que *“se han puesto en venta las señas de identidad de los valencianos por un puñado de votos”⁴³* mentre que el segon convocava una manifestació per defensar les senyes d'identitat i la “llengua valenciana” el 27 de novembre del 2004 .

⁴² Fragment de l'article intitulat “¡Despierta, Valencia!", publicat a *Las Provincias* el dia 9 de novembre del 2004.

⁴³ Declaracions aparegudes al diari *Las Provincias* i *Diario de Valencia* el dia 16 de novembre del 2004.

I així, amb la demagògica invocació a les senyes d'identitat valencianes, als sentiments més primaris com són la identitat d'un poble i a la simbologia particular, els secessionistes han consolidat un argument que actualment es mostra extraordinàriament actiu. Pradilla (2004: 45) sintetitza excel·lentment l'estratègia *blavera* en afirmar que *“tot això ho han aconseguit a través d'una xenofòbia inquisitorial anticatalanista unida a un ridícul xovinisme regionalista que, tot apel·lant a les forces de l'inconscient de la personalitat dels individus, provoca un clima de mobilització passional absolutament impermeable davant el discurs racional. D'aquesta manera es crea un enemic (...) el catalanista, que es presenta com una mena d'agent imperialista al servei d'una altra regió”*⁴⁴

3.4. L'argument jurídic secessionista. Legislant el secessionisme

Els anys de la transició a la democràcia varen oferir els secessionistes un argument que, com veurem en aquesta secció, esdevindria letal per a la unitat de la llengua catalana. Tal i com exposavem anteriorment durant els primers anys de democràcia es creà una gran tensió política entre els partits d'esquerra valencians, més progressistes i amb una consciència nacionalitària més forta, i els partits més conservadors, lligats alguns d'ells a l'etapa franquista i més espanyolitzants. La major capacitat de mobilització social i de pressió per part de la dreta faria que les reivindicacions de l'esquerra no fossin incloses a l'Estatut d'Autonomia Valenciana del 1982.

A banda d'incloure una simbologia secessionista com ara la barra blava a la senyera valenciana, els *blavers* instaurarien a l'Estatut un element sobre el qual han construït un dels pilars de l'argumentari secessionista: l'argument jurídic, és a dir, la no filiació explícita del valencià al sistema lingüístic català a l'Estatut. Així, l'article 7 diu que “els dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana són el valencià i el castellà”, sense cap referència al català. Aquest article acabarà legitimant, en la pràctica, part del discurs anticatalanista i deixaria en la més absoluta ambigüitat la definició de la llengua dels valencians.

⁴⁴ M.A. Pradilla. op. cit., nota 32, pàg. 45.

La tesi jurídica secessionista és ben simple: el valencià és una llengua diferent i diferenciada perquè així ho recull l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia. No hi ha altra argumentació. A través de les corresponents plataformes mediàtiques, l'abocament d'aquest missatge a la societat valenciana anirà *in crescendo*. Cada vegada que la qüestió lingüística es treu a debat, la instrumentalització que se'n fa emprant l'argument jurídic pren volada i l'apel·lació obsessiva a l'Estatut d'Autonomia Valenciana esdevé un dels pilars discursius més forts.

Present des del 1982, l'argument jurídic secessionista ha estat emprat cada vegada més com a argument mediàtic. Una de les etapes on l'argument jurídic pren una forta revifada mediàtica la trobem arran la sentència del Tribunal Constitucional del 21 d'abril de 1997, on es donava la raó a la Universitat de València i tancava un procés judicial que durava més de deu anys. Un conflicte iniciat pel grup Alternativa Universitària que, sota el lideratge de Juan García Sentandreu, havia impugnat els Estatuts de la Universitat perquè l'article 7 afirmava que "La llengua pròpia de la Universitat de València és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana. Als efectes d'aquests estatuts, hom admet com a denominacions seues tant l'acadèmica, llengua catalana, com la recollida en l'Estatut d'Autonomia, valencià".

La repercussió mediàtica de la sentència seria enorme. Des de les columnes de *Las Provincias*, Xavier Casp (el mateix que rebia premi de poesia catalana a l'exili en els 50 i que proclamava la unitat de la llengua) titllava la sentència d'intencionada en un article des d'on feia una lectura secessionista de l'Estatut:

"(...) ¿Quants filolecs componen el Tribunal Constitucional? (...) Lo sentenciat nos pareix un intencionat llaberint d'ofuscació. Només una chicoteta, però no pobra, certea me queda entre tants carrerons d'eixa redaccio: el Tribunal Constitucional no ha dit que el valencià es catala. (...) La llengua és la sanc compartida de la comunitat que arriba a poble: la llengua es l'expressio del cor a traves de l'enteniment dels qui mirem junts per a vore-nos fraterns; la llengua...¿veritat que tots la sentim sense pensar si la sabem? (...) En la declaració se referix a la denominacio, i no es això, o millor dit, no es això nomes: nomes això seria quasi quasi donar

la rao a allo tan hipocrita i tan cinic de que 'tot es questio de noms?; no, jno!: l'Estatut ho diu ben rotund: 'Els dos idiomes de la Comunitat Autonoma son el valencià i el castella: json!; no es tracta del nom castella i del nom valencià, sino de ser valencià i de ser castella, o siga del ser de cada un d'estos dos idiomes nostres!'"⁴⁵ [sic]

A més de titllar la sentència d'intencionada, el sector secessionista encetaria una vertadera campanya mediàtica contra la Universitat de València, tot culpant-la d'haver procedit contra de l'Estatut i, per tant, contra els valencians. El següent fragment de *Las Provincias* n'és una bona il·lustració:

"Sentencias com esta no fan una atra cosa que buidar els conceptes i els noms de contingut, donant aixina lloc a tota classe d'arbitraries interpretacions. Si la Universitat pot anar i procedir en contra d'una llei superior, com es la dels Estatuts valencians, en nom de l'autonomia universitaria, ¿qué vol dir d'ara en avant 'autonomia universitaria'? ¿un estat dins de l'estat, una autarquía, una republica del tot independent, que pot fer ses propies lleis? Si la llengua valenciana es pot dir, encara que academicament, catalana, ¿qué significa ya la paraula valencià? ¿Significa tambe catala?"⁴⁶ [sic]

Als atacs contra la sentència del Tribunal Constitucional, contra la Universitat de València i contra tots aquells en defensa de la unitat de la llengua hem d'afegir les diverses manifestacions tant a Madrid com a València "en defensa de nuestro Estatuto y nuestro idioma". Una defensa de la "llengua valenciana" que es faria majoritàriament en castellà.

Durant els anys següents, l'argument jurídic esdevindria un dels pilars forts de l'edifici secessionista. Els exemples que trobem a la premsa són cada vegada més nombrosos i la interpretació secessionista de l'Estatut pren gran força mediàtica. Entre l'abundància de notícies de premsa que trobem, especial atenció mereix l'entrevista a Hector Villalba, president d'UV i de les Corts

⁴⁵ Fragment de l'article de Xavier Casp titulat "Per, sobre i des d'eixa sentència », publicat a *Las Provincias* el dia 4 de maig de 1997, citat a Ma Soledat González, op. cit., nota 14, pàg. 28.

⁴⁶ Fragment de l'article titulat "Una sentència", de Joan Costa, publicat en el diari *Las Provincias* el dia 5 de maig de 1997, citat a Ma Soledat González, op. cit., nota 14 pàg. 37.

en aquell moment, apareguda a EL TEMPS en 1998. Preguntat si considerava que valencians, catalans i balears parlaven llengües distintes, la resposta seria la següent: *“Nosaltres continuem mantenint que el nostre Estatut d’Autonomia diu que tenim un idioma propi, i que hi ha dos estatuts d’autonomia més de dues comunitats més que tenen com a idioma propi el català. Per tant sempre reiteraré que el nostre idioma és el valencià”*⁴⁷.

La perversitat de la resposta és evident. És ben cert que l’Estatut d’Autonomia Valenciana afirma que el valencià és un dels idiomes de la Comunitat Valenciana i que l’Estatut de les Balears i Catalunya utilitzen el terme “català” per designar la llengua pròpia de catalans i balears. És també ben cert, però, que la comunitat científica afirma unànimement que la denominació tradicional i estatutària de “valencià” no és en absolut incompatible amb la denominació de català per a referir-se a la mateixa llengua. La parcialitat de la resposta del senyor Villalba és, en definitiva, l’argument que emprà el secessionisme per continuar legitimant el seu discurs.

Tenint en compte el criteri d’unitat lingüística dels científics i la sentència del Tribunal, Constitucional, la qüestió del nom de la llengua a l’Estatut no hauria de ser cap problema i el debat lingüístic hauria acabat.

Així ho estableix el darrer dictamen de l’AVL – 9 de febrer del 2005 – el qual afirma que *“...la llengua pròpia dels valencians és també la que comparteixen comunitats autònomes de Catalunya i de les Illes Balears i el Principat d’Andorra. Així mateix és la llengua històrica i pròpia d’altres territoris de l’Antiga Corona d’Aragó (la franja oriental aragonesa, la ciutat sarda de l’Alguer i el departament francès dels Pirineus Orientals. Els diferents parlars de tots estos territoris constitueixen una llengua, és a dir, un mateix sistema lingüístic (...)*”. Malgrat aquesta explicitació, la instrumentalització i la interpretació particularista de l’article 7 de l’Estatut valencià fa que l’argument jurídic continuï conreant-se políticament i abocant-se a la societat valenciana

La darrera revifada del conflicte on l’argument jurídic secessionista ha jugat un paper clau ha estat arran la traducció del TCE i el

⁴⁷ Entrevista datada del 6 de juliol de 1998 i apareguda a EL TEMPS.

Memoràndum Lingüístic. Aquests dos fets eren aprofitats pels *blavers* valencians per intentar europeïtzar la secessió: es negaven presentar un traducció comuna amb Catalunya i Balears i demanaven que el valencià aparegués com una llengua independent del català. L'argument emprat? La interpretació particularista i parcial de l'article 7 de l'Estatut valencià.

L'intent tant de la comunitat científica com des de Catalunya d'aturar l'europeïtzació del secessionisme obria l'ofensiva *blavera*. S'encetava, així, la campanya de demagògia i populisme, amb l'apel·lació a l'Estatut com a argument, i els atacs a la Universitat de València, als filòlegs, editorials, partits polítics o qualsevol que defengués la unitat lingüística.

Des de les files polítiques dretanes, el dirigent popular Serafin Castellanos afirmava que *“el valencià té una legalitat constitucional i estatutària com a llengua co-oficial i ha de tindre el mateix nivell que el català, basc o gallec”*⁴⁸ mentre que el mateix president de la Generalitat Valenciana, Francesc Camps, afirmava que *“defendemos una forma de entender y de ser. Un valenciano-parlante se siente un español que habla valenciano y tenemos que seguir defendiendo esta denominación, porque si no, estaríamos permitiendo una ilegalidad anticonstitucional y antiestatutaria que destruiría el patrimonio común”*⁴⁹

En un intent d'acostar posicions, diversos patits polítics i part de la comunitat científica proposaven la doble denominació de “valencià/català” per a referir-se a la llengua en Europa. La lectura parcial i particularista de l'article 7 continuaria i el sector polític dretà s'oposaria a unir l'onomàstica de la llengua.

Un dels episodis més inquistorials es produiria el 22 de desembre del 2004 quan el conseller de cultura, Alejandro Font de Mora, irrompia al ple de l'AVL amb l'objectiu d'impedir l'aprovació del dictamen que incloïa la denominació de “valencià/català” i amenaçava amb reformes legals i legislatives. Davant aquestes accions, la presidenta de l'AVL retirava el punt de l'ordre del dia.

⁴⁸ Declaracions fetes l' 1 de setembre del 2004 i recollides per Europa Press.

⁴⁹ Declaracions extretes del diari *Las Provincias* el dia 14 de desembre del 2004.

Finalment, i pel que fa a la traducció del TEC, el govern català presentava en presentava una d'ídèntica que la presentada pel govern valencià, basada en les Normes de Castelló, i el Memoràndum Lingüístic definia el català com *“la lengua que se denomina catalán en la Comunidad Autónoma de Cataluña y en la de las Illes Balears y que se denomina valenciano en la Comunidad Valenciana”*.

Conseqüentment, l'eurodiputat José Manuel García-Margallo declarava tant a l'entrevista concedida per a aquest treball com als mitjans de comunicació que *“el Gobierno [de l'estat espanyol] está actuando de manera intencionada, violando la Constitución y el Estatuto de Autonomía Valenciano”* mentre que la Generalitat Valenciana afirmava que *“recurrirá el memorando de Régimen Lingüístico porque (...) no es una imagen fiel de la legalidad estatutaria y constitucional”*⁵⁰. Dit i fet. El 4 de febrer del 2005, la Generalitat Valenciana presentava un recurs davant el Tribunal Suprem contra el Memoràndum. Les raons adduïdes? *“Un supuesto consenso de la comunidad académica y univesitaria, por muy amplio que sea, no puede suplantar la ley”*⁵¹.

La unitat lingüística que demostren les traduccions del TCE presentades per València i Catalunya i l'aclariment de la duplicitat onomàstica al Memoràndum no serien suficients per tancar el debat. Malgrat el consens unànime de la romanística internacional, dels filòlegs, dels historiadors, del darrer dictamen de l'AVL – que afirma una vegada més la total legitimitat de la duplicitat onomàstica –, malgrat la sentència del Tribunal Constitucional del 97 o malgrat l'absència de clivelles lingüístiques objectives, els secessionistes continuen emprant l'Estatut valencià com a pilar de l'argumentari *blaver*.

Una clara evidència de la instrumentalització política que continua fent-se sobre la llengua del valencians recolzant-se en l'argument jurídic. A cas algú podria reclamar la independència lingüística de la llengua castellana respecte a la llengua espanyola, basant-se en el fet que l'article 3.1 de la Constitució Espanyola afirma que *“El castellano es la lengua oficial del Estado”* mentre que l'article IV 448.1 del Tractat Constitucional Europeu afirma que *“El*

⁵⁰ Declaracions aparegudes a *Las Provincias* el 14 de desembre del 2004.

⁵¹ <http://www.uegva.info/fundacioncv/actualidad/index.php?id=708> (consultat el 23 de febrer del 2005).

presente Tratado, redactado en ejemplar único en lenguas alemana, checa, danesa (...) española, (...) será depositado en los archivos de la Republica Italiana" [les negretes són nostres]? La resposta és ben obvia.

4. Reflexions finals

El denominat conflicte lingüístic valencià ha estat el resultat d'una instrumentalització política i ideològica que, tot i començar en temps de la Segona República, ha anat arrelant-se i vertebrant-se a partir de les acaballes del franquisme i de la transició democràtica. És a partir d'aquesta època que la llengua catalana a València, el valencià, esdevé eix central de confrontació política, intrumentalitzada ideològicament pels partits dretans valencians.

La tesi defensada pel secessionisme polític valencià (UCD, AP posteriorment PP, UV i l'actual CV) i els grupuscles paraculturals lligats a la dreta i la extrema dreta valenciana ha estat la no filiació explícita del valencià al sistema lingüístic català, això és, la consideració del valencià com una llengua diferent, diferenciada i autònoma del català. Una tesi conreada insistentment pels secessionistes que esdevindria debat mediàtic amb l'ajut del diari *Las Provincias* en un principi, i *Diario de Valencia* i *Valencia Te Ve* posteriorment.

La recerca i el seguiment de les notícies sobre el secessionisme valencià i l'anàlisi posterior ens duen a concretar les conclusions següents:

Des de les acaballes del franquisme fins a l'actualitat, han estat principalment quatre els pilars de l'edifici argumentatiu secessionista: el pilar filològic, el pilar històric, el pilar identitari i el pilar jurídic. Els tres primers pilars començarien a ser conreats des de l'activació mediàtica del conflicte mentre que el darrer tindria una data exacta d'activació: l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia Valencià el 1982.

Tot i haver estat utilitzats indistintament, la dimensió i la densitat dels quatre pilars argumentatius secessionistes ha evolucionat diferentment. Mentre que l'ús del pilar filològic i l'històric presenta una evolució

descendent, el pilar identitari i el jurídic evolucionen de manera ascendent. Amb els arguments filològics i històrics, els secessionistes han volgut fer ciència farcida d'una forta càrrega ideològica i han utilitzat una argumentació demagògica fàcilment impugnable – i impugnada – per la comunitat científica. I és que malgrat la insistent voluntat *blavera* de separar la parla valenciana del diasistema lingüístic català, la filologia, la història, i el que és més important una mínima reflexió i observació lingüística amb un mínim de coneixement i d'objectivitat són suficients per tombar els fonaments filològics i històrics de l'argumentari secessionista.

I és que la incongruència i l'acientificitat dels arguments filològic i històric és fàcilment constatable. Personatges sense formació en lingüística i en història s'atreveixen sense cap pudor a proposar codificacions alternatives i centren els seus objectius en diferenciar a tota costa el codi escrit valencià del codi escrit català. Inventaran noves normatives per a una pretesa "llengua valenciana" (sense gairebé ressò perquè la llengua de la major part dels secessionistes és el castellà), inventaran filòlegs i historiadors inexistents com Bernhard Weiss per demostrar la independència del valencià del català, un dia ens diran que el valencià és una perllongació del mossàrab, un altre que deriva del llatí i un altre que l'origen del valencià és el català però amb una evolució posterior.

Davant afirmacions tan descaradament ideològiques i tan maldestres metodològicament, la ciència – empírica i objectiva per definició – s'ha encarregat de refutar els arguments filològics i històrics *blavers*. Això explicaria la progressiva desaparició mediàtica d'aquests dos pilars argumentatius secessionistes.

Tot i haver gairebé desaparegut com a arguments mediàtics, hem de constatar que la producció d'obres secessionistes continua rebent nombroses subvencions per part dels poders públics valencians liderats pel Partit Popular. Els exemples citats en aquest treball són només una mostra no exhaustiva de la promoció del secessionisme que des del govern popular valencià continua duent-se a terme.

L'enderrocament progressiu dels pilars lingüístic i històric de l'edifici secessionista faria que el discurs adoptés una altra línia argumentativa. L'obra de Joan Fuster "*Nosaltres, els Valencians*", que plantejava la necessitat

d'establir lligams culturals i intel·lectuals valencians a l'àmbit català, tindria unes fortes conseqüències polítiques. Començaria a conrear-se un pilar argumentatiu basat l'apel·lació demagògica a la consciència identitària particularista dels valencians i en la demonització de tot allò pertanyent a l'àmbit català. L'afirmació que el valencià és una manera de parlar català provocaria un sentiment de submissió i estructuraria un discurs amb la premissa següent: els catalanistes volen aniquilar la cultura, la llengua, la història i la identitat dels valencians. Un discurs que, pel seu caràcter populista i de mobilització de masses, ha estat conreat fins a límits insospitats des de les trinxeres mediàtiques secessionistes i constitueix avui un dels pilars discursius forts del secessionisme.

La mateixa línia ascendent seguirà l'argument jurídic *blaver*. El fet que l'Estatut d'Autonomia Valenciana no lligués el valencià al diasistema lingüístic català seria aprofitat pel sector secessionista per a estructurar un pilar argumentatiu que resultaria letal, ja que la ciència es veuria obligada a entrar al terreny polític i jurídic i refutar les tesis secessionistes. L'argument secessionista no seria altre que "el valencià és una llengua independent i autònoma perquè ho diu l'Estatut d'Autonomia". El que diu la Universitat, la romanística internacional, els filòlegs, els historiadors (objectius, és clar) no serà pres en consideració. I no només això. Els atacs contra el món acadèmic i intel·lectual valencià seran constants des dels mitjans de comunicació *blavers*.

La recent revifada del conflicte arran la traducció del TCE i el Memoràndum Lingüístic ens permet confirmar que el discurs secessionista valencià ha deixat d'emprar arguments lingüístics, filològics o històrics i es concentra exclusivament en l'argument identitari i jurídic. Així, una qüestió filològica com la filiació lingüística de la llengua dels valencians ha passat a ser debatuda a l'arena política i a ser utilitzada com a instrument de canvi en confrontacions polítiques.

I és que el que es debat a València no és una qüestió filològica. I els secessionistes en són ben conscients. La darrera revifada ens ha permès constatar un element nou en el discurs secessionista: el reconeixement explícit per part del sector secessionista que el conflicte no és lingüístic, sinó purament polític. "*El razonamiento del Ejecutivo valenciano parte de que el debate*

*en cuestión no es lingüístico, sino político*⁵² – afirmava Esteban González Pons, portaveu del Consell de la Generalitat Valenciana. No és tracta, doncs, d'aclarir si el valencià forma o no part de la llengua catalana. L'homogeneïtat dels diversos parlars de la llengua catalana és fàcilment constatable amb un mínim de reflexió i observació lingüístiques. El que s'amaga darrere de l'anomenat conflicte valencià és un fort conflicte ideològic entre un sector de dretes i espanyolitzador i un sector, associat a l'esquerra, preocupat pel redreçament nacional de la cultura i la llengua catalanes a València.

La dicotomia valencià vs. català no és més que una cortina de fum que encobreix la veritable confrontació de la societat valenciana: valencià vs. castellà i el conflicte ideològic que se'n deriva. Quants d'aquells que defenen la *"llengua valenciana diferent i diferenciada del català"* la fan servir com a llengua vehicular?

Fem una darrera prova. Durant la darrera mediatització del debat sobre la llengua, la Generalitat Valenciana feia una defensa desmesurada de la "llengua valenciana", tot considerant-la com la principal senya d'identitat dels valencians i afirmant que la llengua valenciana havia de ser reconeguda a Europa. Una defensa que només és feta en castellà, com mostra la pàgina web del PP valencià (<http://www.ppcv.org/informe1.htm>) :

"Desde el Partido Popular de la Comunidad Valenciana nos comprometemos a que el valenciano tenga el mismo reconocimiento en la Unión Europea que cualquier otra lengua que sea cooficial en algún Estado de la Unión o parte del mismo. La lengua valenciana ha de tener el mismo reconocimiento en la Unión Europea que cualquier otra lengua que sea cooficial en los Estados miembros."

En la mateixa pàgina trobem l'afirmació que *"El valenciano es lengua oficial en la Comunidad Valenciana y, por lo tanto, en el territorio de parte de un Estado miembro. Por ello, merece el mejor tratamiento posible dentro de la Unión"*. Quin millor tractament per a la llengua que el seu ús

⁵² Declaracions aparegudes a *Las Provincias* el dia 16 de novembre del 2004.

social? Quin millor tractament que fer del valencià una llengua vehicular i no relegada a la subordinació i la marginalitat, com fa el sector secessionista?

I és que darrere d'aquesta defensa de la pretesa "llengua valenciana" no hi ha més que una llengua abocada a la residualització i a la hiperdialectització. El desenvolupament d'una activitat cultural i lingüística que passés el folklore és simplement inexistent.

Si els partits dretans han instrumentalitzat i manipulat la qüestió lingüística, el sector d'esquerres, i molt especialment el PSPV, ha tingut una actitud erràtica i ambigua. Tot i aconseguir diverses fites claus per a la llengua catalana a València, com ara la Llei d'ús i ensenyament del valencià del 1983, gràcies a la qual el català és ensenyat a les escoles valencianes i usat a l'Administració pública, hem de dir que durant tot el període que van governar (1983-1995), els socialistes valencians van desaprofitar l'oportunitat de tancar definitivament el conflicte. Això ha permès que el debat continuï revifant cada vegada que, per raons partidistes, es treu el conflicte.

Dit això, voldríem dir també que l'actitud ocasional d'alguns partits polítics catalans no ha ajudat gens a posar fi al debat sobre la llengua. A mode d'exemple podem citar les declaracions fetes per Carod-Rovira arran la polèmica de la traducció del TCE. El líder republicà es negava a recolzar els pressupostos generals de l'Estat espanyol si el govern central continuava fent una distinció entre el valencià i el català. Carod-Rovira argumentava la seva decisió amb el fet que "el valencià no existeix"⁵³. Tal i com ens va confirmar l'eurodiputat Bernat Joan, Carod-Rovira no pretén negar l'existència del poble valencià amb aquestes declaracions sinó explicar que el valencià és una varietat pertanyent al diasistema lingüístic català. No obstant això, declaracions tan desafortunades com aquesta només fan que els secessionistes continuïn creant els seus arguments i que revifin innecessàriament una polèmica tan desbaratadora per a la llengua catalana a València.

⁵³ Declaracions aparegudes a diversos mitjans de comunicació. Consultades a <http://www.periodistadigital.com/secciones/espana/object.php?o=35783> (consultat el 11-03-05).

Després de la repassada i de l'anàlisi feta, inferim que la instrumentalització política i mediàtica entorn a la llengua dels valencians, lluny d'arribar a la fi, va en augment. L'aparició del partit ultra-dretà CV en l'arena política farà, interpretem, que el PP continuï reproduint el discurs visceral anticatalanista perquè aquest sector de l'electorat valencià no sigui traspasat al nou partit.

Mentre els polítics *blavers* continuen dissenyant l'estratègia del *divide ut imperis*, creant pactes i reivindicant hipòcritament una llengua que mai fan servir, qui vertaderament surt perjudicat és la revitalització de la llengua catalana a València, el valencià, que malgrat l'impuls i el conreu per part d'editorials, escriptors, professionals de l'ensenyament i de la comunitat científica en general, continua en un greu estat de subordinació i marginalitat.

SIGLES

ACPV	Acció Cultural del País Valencià
ACV	Acadèmia de Cultura Valenciana
AP	<i>Alianza Popular</i>
AVL	Acadèmia Valenciana de la Llengua
BNV	Bloc Nacionalista Valencià
CV	Coalició Valenciana
ERC	Esquerra Republicana de Catalunya
EU	Esquerra Unida
GAV	Grup d'Acció Valencianista
IEC	Institut d'Estudis Catalans
ML	Memoràndum Lingüístic
PCPV	Partit Comunista del País Valencià
PP	Partit Popular
PSPV	Partit Socialista del País Valencià
RACV	Real Acadèmia de Cultura Valenciana
TCE	Tractat Constitucional Europeu
UCD	<i>Unión de Centro Democrático</i>
UE	Unió Europea
UPV	Unitat del Poble Valencià
UV	Unió Valenciana

BIBLIOGRAFIA

BELLO, Vicent (1998): *La pesta blava*. València, Tres i Quatre

BODOQUE ARRIBAS, Anselm (2000). "Partits i Conformació d'èlits polítiques autonòmiques: Transició política i partits polítics al País Valencià". ZP núm 183: Institut de Ciències Polítiques i Socials. Barcelona

http://www.diba.es/icps/working_papers/docs/Wp_i_183.pdf

BURGUERA, Francesc de P. (1991): *És més senzill encara: digueu-li Espanya*. València, Tres i Quatre

CUENCA, Ma. Josep (2002): *El valencià és una llengua diferent?* València, Tàndem

CUCÓ, Alfons (2002). *Roig i blau. La transició democràtica valenciana*, Tàndem Edicions, "Arguments", València, 2002.

DE VINATEA, Francesc (pseudònim de Pau Salvador i Peris) (1995). Anàlisi i interpretació dels codis lingüístics secessionistes valencians. Barcelona [mecanoscrit inèdit]

FERRANDO, Antoni (1994) "Un 'mossàrab' valencià a l'època de Jaume I" A: *Els Mossàrabs valencians*. Revista SAÓ, monografies 21, desembre 1994.

FUSTER, Joan (1962): *Nosaltres els valencians*. Barcelona, Edicions 62

GONZALEZ, Ma Soledat (2004). *La qüestió lingüística valenciana a través de la premsa. Des de l'encàrrec del dictamen al Consell Valencià de Cultura fins a la constitució de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (1997-2001)*.

GUIA CONCA, Aitana (2000): *La llengua negociada*. València, Tres i Quatre

MARTIN, Franck (2001): *Les valenciens et leur langbue régional : approche sociolinguistique de l'identité de la Communauté Valencienne*.

PITARCH, Vicent (1996): *Control lingüístic o caos*. Alzira. Bromera

PRADILLA, Miquel Àngel (2004). *El Laberint valencià: apunts per a una sociolingüística del conflicte*. Benicarló: Onada edicions

RAFANELL, August (1993): “**El Mossàrab i la llengua dels valencians**” A: Revista de Catalunya, 79. Barcelona : Fundació Revista de Catalunya

STRUBELL, Miquel (1991) *Catalan in Valencia: the story of an attempted secession*: Swiss Academy of Social Science Colloquium on Standardization: Parpan / Chur (Grisons) 15-20 April 1991

ENLLAÇOS WEB

Acció Cultural del País Valencià (ACPV)

<http://www.acpv.net/>

Associació Cívica per la Normalització de Valencià <http://www.fev.org/lacivica/>

Generalitat Valenciana. Direcció General de Política lingüística i Patrimoni Cultural
Valencià

<http://www.cult.gva.es/dgplpcv/>

Grup d'Acció Valencianista (GAV)

<http://www.gav-valencianistes.com>

Plataforma Normes d'El Puig

<http://www.normesdelpuig.org>

Lo Rat Penat

<http://www.loratpenat.org>

Real Academia de Cultura Valenciana.

<http://www.llenguavalenciana.com/>

Regne deValencia.com

<http://www.regnedevalencia.com>

Coalició Valenciana

<http://www.coaliciovalenciana.com/>

Partit Popular de la Comunitat Valenciana

<http://www.ppcv.org>

WORKING PAPERS

[Col·lecció “Documents de Treball” - Mercator-Dret i Legislació Lingüística

- 1- La promoció de les llengües minoritàries a la Federació Russa i la prevenció de conflictes interètnics: el cas de Calmúquia- *Marc Leprêtre*
- 2- Els principals conceptes en el reconeixement dels drets lingüístics als estats europeus- *Neus Oliveras*
- 3- L'estatus polític de la llengua romaní a Europa- *Peter Bakker & Marcia Rooker*
- 4- La tutela jurídica des lenghis retoromancis cun particulâr riferiment al câs furlan- *William Cisilino* (en friülà)
- 5- Llengües i institucions a la Unió Europea- *Manuel Alcaraz Ramos*
- 6- Les llengües minoritàries de la Federació Russa- *Eduardo Ruiz Vieitez*
- 7- European linguistic diversity- for whom? The cases of Finland and Sweden- *Jarmo Lainio* (en anglès)*
- 8- La ratificació de l'estat espanyol a la Carta europea de llengües regionals o minoritàries- *Santiago Castellà*
- 9- Legislació lingüística i procés de normalització: el cas català a l'Estat espanyol - *Agustí Pou*
- 10- La ratificació de la Carta Europea de les llengües regionals o minoritàries per part del Regne Unit- *Robert Dunbar*
- 11- Canvis recents a la legislació lingüística de Turquia – *Özlem Eraydin Virtanen*
- 12- L'evolució de la legislació sobre la llengua estatal, l'ensenyament i la nacionalització: una reflexió sobre el procés de democratització de Letònia – *Aija Priedite*
- 13- De la teoria a la realitat? La política lingüística europea i la seva aplicació respecte a les llengües minoritàries. Una avaluació crítica – *Melissa Kronenthal*
- 14- Llengües minoritàries i regionals a Itàlia. Introducció general a la situació actual i comparació de dos estudis de cas: la planificació lingüística del milanès (llombard occidental) i del friülès – *Paolo Coluzzi*
- 15- La Charte européenne des langues régionales ou minoritaires: particularités sociolinguistiques et configuration française – *Alain Viaut*
- 16- La planificació lingüística a Estònia: passat i present – *Mart Rannut*
- 17- Régimen jurídico de las lenguas y reconocimiento de la diversidad lingüística en la Constitución Europea – *Iñigo Urrutia Libarona*
- 18- L'origen i l'evolució argumentativa del secessionisme lingüístic valencià. Una anàlisi des de la transició fins a l'actualitat – *Vicent Climent-Ferrando*

Podeu consultar i obtenir la col·lecció a <http://www.ciemen.org/mercator/index.htm>

* Disponible en català, “La diversitat lingüística europea. Per a qui? Els casos de Finlàndia i Suècia”, a El dret a la diversitat lingüística (2002), Col·lecció CIEMEN-Drets lingüístics, Ed. Mediterrània, Barcelona